Թիւ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4415 ՕԳՈՍՏՈՍ 29/11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1900 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 17 ՀԷՄԱՅԻԼ ԷՎԷԼ 1318 Թիւ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4415

درعلیه غازه‌سی (آره‌ول) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

ՊՈԼԻՍ Գալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les abonnements sont reçus
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐՇԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐՇԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գոլոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն պտրպայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԱՋ ՈՒ ԶԱԽ

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՆԵՐԸ

Առջի շաբթու Հ. Գարբիել Մէնէվիշեան Վիեննա մեկնեցաւ մայրաքաղաքէն։ Այս մեկնումը իրաւ է որ արտաքոյ կարգի բան մը չունի իր մէջ, բայց ներքնապէս ուղղակի հետեւանքը ըլլալով այն անհամաձայնութեան որ բաւական ատենէ ի վեր ծագած է Վիեննայի Մխիթարեանց Նոր ու հին տարրերուն միջեւ, մեզի կը թելադրէ կարգ մը խորհրդածութիւններ, որոնք թերեւս անպատեհ չըլլան այսպէս մէջտեղ դրուելով։

Մինչեւ այսօր, շատ բան չէինք գիտեր Մխիթարեանց ներքին վրայ, թէև անհամաձայնութիւններ պակաս եղած չըլլան անոնց մէջ։ Թողլով մանր մունր խնդիրները՝ որոնք այլ և այլ առիթներու մէջ ծագած են և առանց ընդհանուրին աչքին զարնելու իրենց պատշաճ լուծում մը գտած, կայ նաև այն հին ու ծանր անհամաձայնութիւնը որ սակայն բարեբաղդաբար ծնունդ տուաւ Թրէխսէյի Մխիթարեանց, որոնք եւաքը Վիեննա փոխադրուեցան։ յետոյ, 1852ի ծանօթ Պարսաւագիրքին արդիւնքը եղող անհամաձայնութիւնը որ վերջ ի վերջոյ բուն հայ տարրին միացուց Գարբիել Այվազովսքիի, Սարգիս Թէոդորոեանի, Ամբրոսիոս Գալֆիսեանի և Նար-Պէյի պէս հմուտ եկեղեցականներ։ Անկէ ի վեր Մխիթարեանց մէջ բնաւ չէր ծագած խնդիր մը՝ որ այս օրուանին չափ մեծ համեմատութիւններ ստացած ըլլայ։

Այդ խնդիրը, հակառակ իր բովանդակ մանուածապատ հանգամանքին, պարզ բան մըն է։ Վիեննայի արդի Աբբահայրը, Հ. Արսէն Արքեպիսկոպոս Այտընեան՝ հասած ըլլալով ծերութեան այն փիճանին՝ ուր մտքն ու մարմինը միանգամայն հանգիստի կը կարօտին։ Միաբանութեան մէջ սկսած են պատրաստուիլ անոր յաջորդ մը նշանակելու գործին, քանի որ իրենց ներքին Կանոնագրութեան համաձայն, պարտաւոր են միշտ իրը Աբբահայր ունենալ առոյգ և քաջողջ մէկը։ Եւ ահա ստիպ ծագած է անհամաձայնութիւնը։ Միաբանութեան երիտասարդ տարրը, — որուն համար պէտք է խոստովանիլ թէ ամէնէն հմուտ ու կարող մասն է, — իր ընտրութիւնը կեդրոնացուցած է այն տեսակ միաբանի մը վրայ, զոր ազգին բոլոր հատուածները սորված են յարգել թէ՝ իրը գրչի մարդ և թէ իրը լաւ վարիչ։ Հարկ կա՞յ ըսել, Հ. Գրիգորիս Գալէմքեարեանն է իրենց ընտրելին։ Իսկ հին տարրը, — որուն մեծագոյն մասը ամէն տեսակէտներով իր գոյութեան իրաւունքը կորնչուցածի պէս բան մըն է, — առաջ քաշած է Հ. Թորնեանը, կարծեմ ձեռնադրութեան կարգով անոր ունեցած առաջնութեան վրայ հիմնուած։ Կարծիքի տարբերութիւնը միշտ կուսակցութեան ծնունդ կու տայ, և անդամ մը որ կուսակցութիւնները երեւան ելնեն, խնդրոյ առարկայ գործերն ալ կը կորնչնեն իրենց կանոնաւոր ընթացքը։ Եւ ահա ճիշտ այդ միեւնոյն բանը պատահած է Վիեննայի Մխիթարեաններուն։ Երկու կուսակցութիւններն ալ իրենց ընտրելին առաջ քշելով, սկսած են պայքար մը մղել իրարու դէմ, բուռն ու յարատեւ պայքար մը զոր Միաբանութեան հին տարրը վերջ ի վերջոյ թշնամութեանց կատաղեալ հիւսուածքի մըն է վերածած, ա՛լ աւելի ծանրակշիռ հանգամանք մը տալով խնդրին։

Ի՛նչ առարկութիւն որ ալ ընելու ըլլայ Վիեննայի Մխիթարեանց այդ հին տարրը, իրողութիւնները մէջտեղ են ու բացարձակ ստուգութիւն մը կու տան մեր ըսածին։ Դեռ ոչ մէկերնուս միտքէն ելած է այն անիրաւ յանդգնութիւնը զոր Մայր Վանքը բրաւ Բանկալթիի Վիեննական վանքին վանահայր Հ. Գալէմքեարեանի, երբ այս վերջինը վանքին օգուտը աչքին առջեւ ունենալով՝ գեղեցիկ գաղափարը յղացած էր զայն հասութաբեր նոր խանութներով օժտելու։ Ատոր վրայ եկաւ Հ. Ծաղիկեանի մը Բանկալթիի Վիեննական վանքին վանահայր կարգուիլը՝ փոխանակ Գալէմքեարեան Հօր՝ որուն անստգիւտ յատկութիւններուն և վարչական կարողութեանց շնորհիւն էր որ նոյն վանքին գործերը բարգաւաճ վիճակ մը ունեցած էին։ Չեմ գիտեր թէ Հ. Ծաղիկեան ի՛նչ առաւելութիւն կրնար ունենալ Գալէմքեարեանի համբաւին ու կարողութեան տէր վարպետի մը վրայ։ մանաւանդ որ ինք փոխանակ վանքին օգտակար ըլլալու, կրկնացած դիրք մը ունեցաւ Միաբանութեան մէջ, որուն Բանկալթիի անդամները և ոչ իսկ իրեն խօսք կ'ուղղէին։ ասկէ զատ վերջերս առիթ տուաւ տարօրինակ կացութեան մը՝ որուն պատասխանատուութիւնը իր և Հ. Թորնեանի վրայ կը ծանրանայ։

Ամբողջ պատմութիւն մըն է ատիկա, մէկէ աւելի յատկանշական կողմերով, որոնց կ'արժէ ծանօթանալ։—Հ. Գալէմքեարեան, Ծաղիկեան վարդապետի մասին տարածուած կարգ մը զրոյցները պէտք կը տեսնէ տեղեկագրել Հ. Այտընեանի, մասնաւոր նամակով մը։ Հ. Թորնեան ինչպէս կ'ըլլայ՝ ձեռք կ'անցընէ այդ մասնաւոր նամակը և կը զրկէ Հ. Ծաղիկեանի՝ իր մրցակիցը ձախորդ կացութեան մը մէջ ձգելու մտքով։ Հետեւանքը կը գուշակէք, անանկ չէ՞։ Ծաղիկեան իրար կ'անցնի, ու վերջապէս խնդիրը անա՛նկ հանգամանք մը կը ստանայ որ Պարիզաբարեանն ալ մէջ մտնելով, Հ. Գալէմքեարեան կը պարտաւորուի քաշուիլ Բէրայի Ս. Յովհան Ոսկերերան եկեղեցւոյ քարոզչութեան պաշտօնէն։ Միւս կողմէ, Խմմանուէլեան Պարիարքին մէկ իրաւացի տնօրինութեամբ Հ. Ծաղիկեան և Հ. Թորնեան (որ հիմա Գալիս կը գտնուի) Պոլսոյ մէջ պատարագելու իրաւունքէն կը զրկուին՝ իրենց այդ անորակելի անգաղտնապահութեան ի պատիւ։

* * *

Այս մանրամասնութեանց վրայ սակայն չարժեր ծանրանալ, որովհետեւ ատոնք անմիջական հետեւանքներն են միայն այն անհամաձայնութեան՝ որ Վիեննայի Մխիթարեանց հին ու նոր տարրերուն միջեւ ծագած էր Աբրահամ մը ընտրութեան առթիւ։ Կարեւորը միշտ այդ անհամաձայնութիւնը կը մնայ՝ զոր ո՛ւ և է կերպով լուծել պէտք է, աւելի ծանր հետեւանքներու առաջքը առնելու համար։ Հ. Մէնէվիշեանի մեկնումը մեկնումը ակներեւ է որ այս կէտին հետ առնչութիւն ունի, եւ բաղձալի է առանկ ըլլալը, որովհետեւ այդ անհամաձայնութիւնն, այդ պատճառումին հանդէպ լաւ ապագայ մը չէ՛ որ կը գուշակենք Վիեննայի Մխիթարեանց համար։ Միաբանութեան քայքայումը,— որ կրնայ առաջ գալ այդ վիճակին յարատեւելէն,—մեր աչքին ցաւալի մահը պիտի ըլլայ ամբողջ գործի մը, ճշմարիտ գիտական Բանասիրութեան, որով կրնայինք պարծիլ մինչեւ այսօր։

Այդ լուծումը իր ինքնութեան մէջ անկարելի բան մը չէ։ Վիեննայի Մխիթարեանց հին տարրը պէտք է տեղի տայ նորերուն՝ որոնց մէջ չա՛տ աւելի հմուտ ու վարչական կարողութեան տէր միաբաններ կը գտնուին։ Անոնք վանքը աւելի լաւ կրնան մատակարարել ու մանաւանդ կարող են բարձր պահել Միխիթարեանց Վիեննայի հատուածին գիտական համբաւը, որ մեծ բան մըն է ինքնին։ Մանաւանդ որ կրողութիւնն ալ այս պարագան կը հաստատէ։ Նորերուն քաշուելէն ի վեր Հանդէս Ամսօրեան շատ անկանոնութեամբ կը հրատարակուի, և եթէ երբեք Հ. Տաշեանն ալ չըլլայ, յայտնի է որ բնաւ չպիտի կրնայ լոյս տեսնել։

Ցետոյ, ուրիշ պարագայ մըն ալ, որ շատ աչքի զարկած է։— Բանկալթիի վանքը Հ. Ծաղիկեանի յանձնուելէն ի վեր, տեղւոյն Միխիթարեան վարժարանը անգոհացուցիչ վիճակի մէջ կը գտնուի։ Բաւական թուով ծնողքներ որոնք դեռ կը յուսային որ բարեկարգութիւնը վերստին կրնայ տիրել նոյն վարժարանին մէջ, այս պահուս, Հ. Մէնէվիշեանի մեկնումը լսելով, շուարած մնացեր են թէ ի՛նչ ընեն։ ամէնքն ալ կը կարծեն թէ ծանօթ անհամաձայնութիւնը վերջ ի վերջոյ վարժարանին գլուխը կերած է, ու կը պատրաստուին ուրիշ տեղ զրկել իրենց զաւակները, պարզապէս տեղը անոնց ժամանակ վատնել չտալու համար։ Ասիկա ալ բարոյական հարուած մը պիտի ըլլայ Վիեննայի Մխիթարեանց համար, և մէկը այն ազդու հարուածներէն որոնք շատ ուշ կը մոռցուին։

Այս յոռետես խորհրդածութիւնները միայն կը ներշնչէ մեզի ակնարկուած անհամաձայնութիւնը։ Եթէ թէ Հ. Մէնէվիշեանի մեկնումը իրապէս զայն լուծելու համար եղած ըլլայ, և համերաշխութիւնը ըստ առաջնոյն վերահաստատուի Վիեննայի վանքին մէջ, յարմար Արբահօր մը ընտրութեամբ։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՄԵՐ ԹԼԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի ուխտութեանց դիւրութեան համար։

ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ ՀԱՅԵՐԸ

ՕՐՏՈՒ

Կաղմնի բանասիրական պարտէզներուն հանոյատեսիլ սիրուութիւն և հիանալի գեղեցկութեան միջտեղ կը տեսնես շոգենաւէն՝ այս պզտիկ, սիրուն, կոկիկ քաղաքը, բազմականներու մէկ զբօսեղ կեդրոնավայրը։ Սակայն պիտի խաբուիս։ վանդի հակառակ այն արտաքին գեղեցկութեան,—որ բնականաբար քեզի մոռցել պիտի տար ամէն կերպով, բնական ամէն առանձնաշնորհումներով օժտուած քաղաք մը—չատ չատ պիտի ուզես փախչիլ և ազատիլ այս անջուրջ քաղաքին անհանդիստ ջուրերէն։ Միայն մէկ ազդիւր կայ բարձը, Կէչի Բէյ ըսուած տեղը, որ չատերուն անմատչելի է տեղի հեռաւորութեան պատճառաւ։ իսկ մնացած բոլոր ջուրերն ալ անձրեւի ջուրեր են՝ աւազաններու մէջի հաւաքուած։ Օրտուի էն մեծ պակասն է ջուրի նուազութիւնը։ եթէ Օրտուցիները հոգ չընեն առատ ջուր ունենալու, թող վստահ ըլլան թէ ոչինչ կ'արժեն քաղաքին մաքրութիւնը, գեղեցկութիւնները, փողոցներու և նամանաւանդ շուկաներու երկրաչափական կանոնաւորութիւնը, վերջապէս բոլոր նշանակելի առաւելութիւնները, զոր ունի Օրտու՝ բաղդատմամբ ուրիշ քաղաքներու։

Ճանիկի այս փոքրիկ քաղաքը հիմնուած է 1780ին։ Մանրամասն ուսումնասիրութիւններ կը պակսին իր հիմնարկութեան մասին, և ինչ որ հաւանական է, սա է որ Օրտու նախապէս քաղաքի աւելի իրրեւ բանակատեղի շինուած է։ Քաղաքին գրեթէ կէս ժամ հեռու (դէպի արեւմուտք) գտնուող բերդին աւերակները Գոզուք-Գալէ կոչուած, կրնան ապացոյց մը համարուիլ թէ իրօք Օրտու պատերազմական նաւահանգիստ եղած է։ Ուրեմն, Շ. Դարահիսարէն և Թամզարայէն եկող գաղթականները լաւ մը չենցնելով՝ քաղաքի մը վայել հանգամանքները տուած են իրեն։

Քանի որ Օրտուի բնակիչները Շ. Դարահիսարէն կամ Թամզարայէն գաղթած են, և ասիկա անտարակուսելի է, հետեւաբար դիւրին է գուշակել թէ Օրտուցիներուն վարքն ու բարքը, սովորութիւնները, տարազը, նիստն ու կացը կը յարմարին Շ. Դարահիսարցիներուն, և աւելի գաւառականութիւն մը կը տիրէ հոն քան թէ քաղաքացիութիւն։

Առեւտրական և արհեստական ասպարէզը Հայոց ձեռքն է գրեթէ ամբողջովին։ Դժբաղդութիւն մըն է սակայն, որ Օրտուի նաւահանգիստը չատ սահմանափակ, մեկուսացած է (ամէն նաւեր չեն երթար հոն), որով առեւտրական ասպարէզը միեւնոյն ընդարձակութիւնը ունի միշտ։ Վերջերս ընդհանուր փափաք մը կը նշմարուի առհասարակ ժողովրդին կողմէ՝ Օրտուէն Սըվազ երկարող խճուղին կանոնաւորելով բանուկ ճամբայ մը չենելու։ Այն ատեն, Օրտու Սըվազի նաւահանգիստը ըլլալով, աւելի ընդարձակ ասպարէզ պիտի ունենայ վաճառականութեան համար, պիտի ծաղկի, և ի հարկէ պիտի հաւասարի մնացեալ քաղաքներուն։ Բարեբնամ կառավարութիւնը նկատողութեան առած է այս խնդիրը, և ի մտոյ նորոգ կարգադրութիւն մը կը յուսացուի՝ այդքան կարեւոր խնդրոյ մը հանդէպ։

Օրտուի օդը անտանելի կերպով տաք է։ Ջուրի նուազութիւնը մանաւանդ աւելի զգալի կ'ընէ այս կէտը։ Տեղացիները ասոր ճարը գտած են։ Սմառը, երբ տօթագին օդեր կը թուլցնեն բնակիչները, ձի մը բռնողը եալա կը չուէ։ Գլխաւոր ամարանոցներն են Զամպաշի՝ 16 ժամ հեռաւորութեամբ և Պոզ Թէփէ՝ մէկ ժամ հեռաւորութեամբ։ Հարուստներ միշտ առաջինը կը նախընտրեն, իսկ վերջինին յաճախողները... աղքատներն են ընդհանրապէս։ Պոզ Թէփէյի ամարանոցը կը գտնուի ճիշդ այն բլուրներու շարքին վրայ՝ որուն ստորոտն է քաղաքը։ Զամպաշի, իրրեւ ամարանոց, մեծ հռչակ հանած է։ բայց Պոզ Թէփէ ալ օ՛չ այնքան անպէտ, — ինչպէս են աղքատները... յաչս ոմանց — որովհետեւ ծովու հիւսիսային քամին անպակաս է։ և հարուստները, որոնք մեծ հմայք մը կը կարծեն վայելել Զամպաշի երթալով, թող գիտնան թէ՝ օ՛չ նուազ հմայք վայելած են նաեւ Պոզ Թէփէ գացողներ։ և ընդհանրապէս, Պոզ Թէփէյի մտաւորութիւնն ալ նշանակելի առաւելութիւն մըն է կարծեմ։ Վերջին քանի մը տարիներուս մէջ, եալա երթալու սովորութիւնը պտտ մը դարձած է բնակիչներուն համար, և չափազանցութիւն թող չհամարուի, եթէ ըսեմ թէ, ամառը, բնակիչներուն հազիւ մէկ երրորդը կը մնայ քաղաքին մէջ։ Օդափոխութեան խիստ օգտակար ըլլալը անվիճելի է, կրկնակ տեսակէտներով ալ, Փիզիքապէս թէ բարոյապէս։ Ու կ'երեւայ թէ, Օրտուցիները այս կէտը լաւ ըմբռնած են։

Օրտուի 350 տուն Հայերուն մէջ 40 տուն բողոքական կայ։ մնացեալը ամբողջ լուսաւորչական է։ Լուսաւորչական Հայերը ունին եկեղեցի մը Ս. Աստուածածին անունով և անոր մօտ հոյակապ վարժարան մը, Մովսէսեան՝ մանչերու համար։ Աղջիկներու համար ուրիշ չէնքեր վարձուած են։ Բողոքականները ունին ժողովարան մը՝ 1869էն ի վեր, մանչերու և աղջիկներու նախակրթարաններ ու մանկապարտէզ մը։

Առաջուց, բողոքականութեան նոր մուտ գտած և Տիրոջը Գործը հետզհետէ առաջ դնալ սկսած ժամանակ, ազգին երկու հատուածները չափազանց ատելութեամբ մը լեցուած են եղեր իրարու դէմ։ բայց հիմա այդ անատեղութիւնները վերցած են, և ժողովուրդը սկսած է յարգել խղճի ազատութիւնը։

Լուսաւորչականները, դպրոցական խնդիրէն զատ—խնդիր մը որ ամէն տեղ գոյութիւն ունի—ունին նաև քահանայական խնդիր և ճգնիմ հակառակութիւններ այս առթիւ։ Չեմ ուզեր անոր վրայ ծանրանալ, վասն զի չատ բաներ գրուած են թերթերու մէջ։ ուշիմ ընթերցողները այնքան մոռացկոտ չեն։ դեռ կը յիշեն Մասիս օրաթերթին ու Արեւելքի մէջ յարուցուած այնչափ աղմուկները։ Այդ անօգուտ վէճերէն չահ մը չեկաւ։ Ատոնք եկեղեցիին ու դպրոցին ինչպէս զատ ուրիշ որ և է ընդունակութիւն չունին։ Մեզք է ատանկ տղայական խնդիրներու համար ժամանակ զոհել։ Երկու կողմին համար կ'ըսեմ ասիկա և անկողմնակալօրէն անշուշտ երկու կողմերն ալ իրենց փաստերը ունին։ Կարելի՞ է արդեօք որ իրաւունքը մէկ կողմին ըլլայ։

Պատ. Յակոբոս Տ. Գալուստեան տեղւոյն աւետարանական Հայերու քարոզիչն է։ երկար տարիներէ ի վեր կը վարէ այդ պաշտօնը և գոհ կը թողու իր հօտը։ Օրտուի բողոքականները, ուրիշ չատ մը տեղերու պէս, բաղդատաբար մերիններէն աւելի հետամուտ են եկեղեցական խնդիրներու և Ս. Գրոց ընթերցանութեան։ Օրտուի եկեղեցին մէկ կարեւոր այժն է բողոքականութեան, անոր համար մանաւանդ հոգածութիւն կայ Օրտուի համար։

Գալով կրթականին, հարկ է բողոքականներուն տալ առաջնութիւնը։ Անուրանալի է թէ անոնք աւելի կրթասէր են և կանուխ արթնցած՝ բարձր վարժարաններ ըրկելու իրենց զաւակները։ Օրտու 10էն աւելի մանչ և աղջիկ ուսանողներ ունի Մարզուանի Գոլէճը, որոնց մեծագոյն մասը բողոքականներու զաւակներ են։ ասիկա՝ առաջին գրաւական է։ երկրորդ իրենց վարժարանին բարեկարգութիւնը։ Նորեկ Տնօրէնը իր նախորդներուն ջանքը և արդիւնքը պարապը չթողուց, այլ՝ շարունակեց օգտակար կերպով։ Վարժարանին ծրագիրը յարմարցուած է Գոլէճին պատրաստական կարգերուն և Գոլէճի տեսչութեան հետ պայմանաւորուած՝ Օրտուի վարժարանին ընթացաւարտները՝ առանց քննութեան ընդունիլ Գոլէճի Ա. կարգին մէջ, այսինքն պատրաստական 3 տարիներն ալ միասին հաշուելով Դ. կարգը։ Այս տարի այդ ուղղութեամբ շարունակած են աշակերտները և յառաջիկայ տարի դպրոցը պիտի ունենայ 7-8 ընթացաւարտներ՝ որոնց մեծ մասը կը փափաքի Գոլէճ մտնել։ Աշակերտներուն մէջ, դպրոցի փափաք—է՛ն կարեւոր պայմանը յառաջդիմութեան—կը տեսնուի։ Բողոքականաց վարժարանին բարեկարգութիւնը խոստովանելէս վերջ, քանի մը դիտողութիւն ընելու ներողութիւն ընդունած ըլլալ կը կարծեմ։ Թէեւ դպրոցին բուն ծրագիրը չտեսայ, սակայն իրաղեկ աղբիւրներէ առած տեղեկութեանցս նայելով, Գոլէճի նախապատրաստական կարգերու ծրագրին հետեւուած են, առա՛նց խորհելու թէ ուրիշ բան է Գոլէճին պատրաստական մասը, և նախակրթարան մը։ Օրինակի համար մէկ կամ երկու տարի թուաբանութիւն դրուած է եղեր ծրագրին մէջ, ինչպէս որ Գոլէճի յայտագրին մէջ։ բայց կարելի՞ է սղոս մը համար 1-2 տարուան մէջ թուաբանութիւն սորվիլ։ Եթէ Գոլէճը միայն մէկ կամ երկու տարի դրած է թուաբանութիւն՝ ա՛յն պատճառաւ է որ հոն եկողը արդէն քիչ չատ բան գիտցած ըլլալու է և օ՛չ թէ բոլորովին անդէտ, մինչդեռ նախակրթարան գացողը դեռ նոր պիտի սորվի ամէն ինչ։ Նոյնն է եղեր նաև աշխարհագրութիւնը։ Տղոց մտքի անձկութիւնն ալ, դասերու մէջ փակուած ըլլալնուն պատճառաւ, նկատելի է։ Մոնարհաբար այս դիտողութիւնները ուսուցչական խմբին ուշադրութեանը կը յանձնեմ։

Մովսէսեան վարժարանը քաղաքին բարձրագիր տեղը վատաւոր չէնք մըն է և կրնայ պարծենալու իրաւունքը տալ մեր ազգայիններուն համար՝ որոնք զգացած այլեւս կրթական անհոգութեան և անտարբերութեան զնասները՝ նոր թափ մը առած են կրթական բարեբաղում մը մոցնելու համար դպրոցին մէջ։ Նախորդ տարի լրացած է դպրոցին շինութիւնը և աշակերտները դեռ նոր տեղաւորուած են անոր մէջ։ Նախորդ տարին բոլորովին անօգուտ անցած է մերիններուն համար՝ հակառակ այն լայն պիւտճէին՝ որով օժտած եղեալ։ Տնօրէնին ապիկարութեամբ մէկ տարի ամբողջ պարապը անցած է։ Ու հիմա, այս տարի, անցեալ փորձերէն դաս առած, չեմ գիտեր ո՞ր ատենան իրաւունք ունինք յուսալու աւելին Օրտուի լուսաւորչական ազգայնոց վարժարանէն։ Պատ. վարիչ մարմինները, հոգաբարձութիւնը և ուսուցչութիւնը, չենք երկայնիր թէ, մեր իզձերուն գոհացում պիտի տան, եթէ ո՛չ ամէն կերպով, գոնէ մեծ մասով։ Ու այս յոյսով կը մաղթենք այդ փառաւոր վարժարանին պատուաբեր և արդիւնաւոր ուղղութիւն։

Ազգին երկու հատուածներուն այս բարենախանձ մրցումը գնահատելի է, այնպէս չէ՞։

Ծիլաթողաց Ընկ.— Կայսերական բարեխնամ կառավարութեան վերին հսկողութեամբ, քանի մը ամիսներէ ի վեր, հայ վաճառականներու նախաձեռնութեամբ, հաստատուած է Ծիլարգելական Ընկերութիւն մը։ Սոր անդամակցողներ պարտին իրը մուտք վճարել 30 դրուշ. ի կարկին իրը տուգանք վար դրուելու համար։ 180ի չափ անդամներ ունի երեք ազգէ։ Սակայն վերջերս աւելի խնայողական սնտուկի մը ձեւը առած է քան թէ ծիլարգելական Ընկերութեան։

Ի՛նչ որ ալ ըլլայ սակայն, գովելի է և օրինակելի։

ԴԱՎԻԹ ՕԶԱՆԵԱՆ

Տպիճ-Դարահիսար

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐԵՓՈԽՈՒԱԾ

Ռ.

6. Hymne.—Բացորոշ պատճառ չկայ որ այս բառը երկու տարբեր նշանակութիւններ ունենայ՝ արական կամ իգական գործածուած ըլլալուն համեմատ։ Երկու սեռերն ալ պիտի թոյլատրուին ազգային թէ կրօնական երգի իմաստով, ինչպէս. un bel hymne կամ une belle hymne։

7. Oeuvre.—Եթէ ինչ ինչ իսօքերու մէջ այս բառը արական գործածուած է, այս սովորութիւնը իրեն հիմ ունի չատ նուրբ իմաստի տարբերութիւն մը։ Թոյլ պիտի տրուի այս բառը իգական գործածել ամէն իմաստով, ինչպէս. une grande oeuvre, la grande oeuvre։

8. Orge.—Պիտի թոյլատրուի անխտիր իգական գործածել այս բառը. orge carrée, orge mondée, orge perlée։

9. Pâques.—Պիտի թոյլատրուի իգական գործածել այս բառը, թուականի թէ կրօնական տօնի իմաստով, ինչպէս. A pâques prochaine կամ à pâques prochaines։

10. Période.—Մինչեւ իսկ այն մասնաւոր իմաստով՝ ուր այժմ կը պահանջուի արական սեռը, պիտի թոյլատրուի իգական գործածել այս բառը, ինչպէս. Arriver à la plus haute période կամ au plus haut période։

ԳՈՅԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՅՈԳՆԱԿԻՆ.—Ցաստուկ անուններուն յոգնակին։—Բերականութիւններուն մէջ աւանդուած կանոններն ու բացառութիւնները չատ խրթին ըլլալով, ամէն պարագայի մէջ պիտի թոյլատրուի որ իրենցմէ նախադաս յոգնակի յոգ ունեցող յատուկ անունները առնեն յոգնականակերտ նշանը. les Corneilles ինչպէս les Grecques, des Virgiles (հատորներ) ինչպէս des Virgiles (տիպեր)։ Այսպէս պիտի ըլլայ նաև անձի ա՛յն յատուկ անուններուն համար՝ որոնք կը նշանակեն այս անձերուն գործերը. ինչպէս. des Meissoniers։

Բարիս լեզուներէ փոխ առնուած անուններուն յոգնակին։—Եթէ այս բառերը ֆրանսացած են բոլորովին, պիտի թոյլատրուի որ յոգնակին կազմուի ընդհանուր կանոնին համաձայն, ինչպէս. des exéats ինչպէս des définits։

ԲԱՐԴ ԱՆՈՒՆՆԵՐ.— Բարդ անուններ։—Միեւնոյն բարդ անունները այսօր կը տեսնուին մերթ միութեան գծով և մերթ առանց միութեան գծի։ Անօգուտ է յոդնեցնել աշակերտները սորվելու այնպիսի հակասութիւններ՝ զորս բնաւ կարելի չէ ապացուցանել։ Pomme de terre մէջ միութեան գիծ մը չըլլալը արգելք մը չէ որ այս բառը ճշմարիտ բարդ անուն մը չըլլայ՝ ինչպէս է chef-d'oeuvre։ Ամէն ոք ազատ պիտի մնայ արդի կանոններուն համակերպելու, բայց պիտի թոյլատրուի բարդ անուններուն վերաբերեալ կանոնները պարզել հետագայ սկզբունքներուն համաձայն։

1. Բայի մը եւ յեսադաս գոյականի մը կազմուած բարդ անուններ։—Կարելի պիտի ըլլայ իրարու կից գրել այս բառերն ու յոգնակին կազմել ընդհանուր կանոնի համաձայն, ինչպէս. un essuie-main, des essuimains. un abatjour, des abatjours. un fessemathieu, des fessmathieux. un gagnepetit, des gagnepetits. un gardecôte, des gardecôtes։ Բայց լաւ առաջնոյն իբրեւ զատ պիտի գրուին garde forestière եւ garde général այս բացատրութիւնները, ուր ածականին ներկայութիւնը յատակօրէն կը ցուցնէ թէ garde գոյական է (ոչ թէ բայ)։

2. Դոյականի մը եւ յեսադաս ածականի մը կազմուած բարդ անուններ.—Կարելի պիտի ըլլայ իրարու կից կամ իրարմէ զատ գրել այս կրկին բառերը, երկու պարագային մէջ յոգնակիի կազմութեան ընդհանուր կանոնին հետեւելով, ինչպէս. un coffre fort կամ coffrefort, des coffre forts կամ coffre-forts։

3. Ածականի մը ու յեսադաս գոյականի մը կազմուած բարդ անուններ.— Նոյն թոյլատրութիւն. ինչպէս une basse cour կամ bassecour, des basses cours կամ bassecours; un blanc seing կամ blancseing, des blancs seings կամ blancseings; un blanc bec կամ blanbec, des blancs becs կամ blancbecs. բացառութիւն պիտի ըլլան bonhomme ու gentilhomme, բառեր՝ որոնց համար սովորութիւնը ակամէի զգալի ներքին յոգնակի մը հաստատած է. des bonshommes, des gentilshommes. կարելի պիտի ըլլայ կից և առանց ապադարձի գրել, grandmère, grandmesse, grand route։

4. Ածականի մը ու իր յատկութիւններն մեկուն անուանովը կոչուած նոր առարկայ մը ցուցնող գոյականի մը կազմուած բարդ անուններ.— Նոյն թոյլատրութիւն. ինչպէս, un rouge gorge կամ rougegorge, des rouges gorges կամ rougegorges։

5. Ածի մը կամ իր մը ցուցնող երկու ածականներէ կազմուած բարդ անուններ.— Երկու բառերն ալ պիտի կրնան զբուելի զատ զատ, առանց միութեան գիծի՝ իրարու կից գրել ու միայն վերջին բառին ծայրը դնել յոգնականակերտ նշանը, ինչպէս un chou fleur կամ choufleur, des choux fleurs կամ choufleurs; un chef lieu կամ cheflieu, des chefs lieux կամ cheflieux։

7. Բարդ անուններ կազմուած երկու գոյականներէ կամ մէկ գոյականէ ու մէկ ածականէ՝ որոնցմէ մէկը բրպէս միւսին լրացուցիչն է առանց միութիւն նշանակող մասնիկին։ — Կարելի պիտի ըլլայ միշտ կից գրել երկու բառերը և միայն վերջինին ծայրը դնել յոգնականակերտ նշանը՝ ընդհանուր կանոնին համաձայն. ինչպէս, un timbre poste, des timbres-postes; un terreplein, des terrepleins. Hôtel Dieu, fête Dieu բառերուն համար նախընտրելի կը թուի անփոփոխ պահել արդի սովորութիւնը ու զատ զատ գրել բաղադրիչ տարրերը։ Սակայն սխալ չպիտի համարուի եթէ ոմանք կից գրեն երկու գոյականները։ Գալով hôtel Dieu, fête Dieu, bain marie բառերուն յոգնակիին, շարժեր միտք յոգնեցնել, քանի որ այս բառերուն յոգնակին անսովոր է։ Անօգուտ է նաեւ տարրական ուսուցման ու յոգնակիի հրահանգներուն մէջ զբաղիլ trou madame բառով, որ կը նշանակէ այժմ անսովոր դարձած խաղ մը։

8. Յոգնակի թուական ածականի մը ու գոյականի մը կամ ածականի մը կազ-

մուած բարդ անուններ։— Կարելի պիտի բլլայ ասոնք գրել իրարու կից և երկրորդը միայն յոգնականացնել, նոյն իսկ եզակիի մէջ, ինչպէս, un troismâts, des troismâts; un troisquarts, des troisquarts:

9. Նախադրութիւնով մը միացող երկու գոյականներէ կազմուած բարդ անուններ։— Պէտք է զատ զատ գրել այս բառերուն տարբերը ու ասոնցմէ իւրաքանչիւրին նկատմամբ անփոփոխ պահել համաձայնութեան ընդհանուր կանոնները։ Ինչպէս, un chef d'œuvre, des chefs d'œuvres; un pot au feu, des pots au feu; un pied d'alouette, des pieds d'alouette; un tête à tête, des tête à tête։

10. Գոյականներէ, բայերէ, ածականներէ, մակբայներէ ու osur բառերէ կազմուած բարդ անուններ։— Թոյլ պիտի տրուի զատ կամ կից գրել այս բառերուն տարբերը։ Եթէ կից գրուին այս բառերը, կարելի պիտի բլլայ յոգնականացնել զայն իր պարզապէս մէկ բառ։ Ինչպէս, un chassé croisé կամ un chassécroisé, des chassé croisés կամ des chassécroisés;—un fier à bras կամ un fierabras, des fiers à bras կամ des fierabras;—un pique nique կամ un piquenique, des pique nique կամ des piquenique s.—un soi disant կամ un soidisant, des soi disant կամ des soidisants—un te deum կամ un tedeum, des te deum կամ des tedeums.—un ex voto կամ un exvoto, des ex voto կամ des exvotos: un vice roi կամ un viceroi, des vice rois կամ des vicerois; un en tête կամ un entête, des en têtes կամ du entêtes;—une plus (moins) value կամ une plusvalue, moinvalue, des plus (moins) value կամ des plusvalues, moinsvalues:—un gallo romain կամ galloromain, des gallo romains կամ des galloromains։ Զարժեր գրպդի sot l y laisse բառով, որուն կազմութիւնը շատ տարօրինակ է արդէն։ Ընդհանրապէս անօգուտ է խառնաշփոթել տարբերական ուսուցումն ու laisser aller-ի կամ ouï dire-ի պէս բարդ անուններուն յոգնակիին հրահանգները, անուններ՝ որոնք՝ իրենց նշանակութեան պատճառաւ՝ չեն գործածուիր յոգնակիի մէջ։

Միութեան գիծ։— Մինչեւ իսկ եթէ բարդ անուններուն բաղադրիչ տարբերը զատ բլլան գրութեան մէջ, միութեան գիծ չպիտի պահանջուի երբեք։

ՅՕԴ։— Յօդը անձերու յատուկ անուններէն յառաջ։— Սովորութիւն է յօդ դնել իտալական ինչ ինչ տոհմանուններէ առաջ։ le Tasse, le Corrège, և երբեմն առանց պատճառի՝ կնքանուններէ առաջ։ (le) Dante, (le) Guide։ այս սովորութեան նկատմամբ տգիտութիւնը սխալ մը չպիտի համարուի։ Նաեւ, որոշ կանոն մը չկայ բնաւ թէ ի՞նչպէս պէտք է գրել ֆրանսերէն ինչ ինչ յատուկ անուններու մասը կազմող յօդը։ la Fontaine (Lafontaine), la Fayette (Lafayette)։ թելադրութեան միջոցին, հարկ է ըսել ուրեմն թէ այս կարգի յատուկ անուններուն յօդը զա՞տ պիտի գրուի թէ կից։

Յօդը զեղչուած։— Երբոր et-ով կապուած երկու ածականներ միեւնոյն գոյականին վերաբերին, այնպէս որ իրօք երկու տարբեր բան նշանակեն, պիտի թոյլատրուի որ յօդը զեղչուի երկրորդ ածականէն առաջ։ ինչպէս L'histoire ancienne et moderne, ինչպէս l'histoire ancienne et la moderne։

Մասնական յօդ։— Պիտի թոյլատրուի de մասնականին տեղ du, de la, des գործածել նախադաս ածական ունեցող գոյականէ մը առաջ, ինչպէս de bon pain կամ du bon pain կամ de bonne viande կամ de la bonne viande, de bons fruits կամ des bons fruits։

Յօդը plus, moins, և. ն. բառերէն առաջ։— Շատ նուրբ և անօգուտ է ա՛յն կանոնը՝ որուն համաձայն պէտք է le plus, le moins, le mieux գործածել իրը անփոփոխ չեզոք այնպիսի՝ ածականէ մը առաջ՝ որ որակուած գոյականին յատկութեան բարձրագոյն աստիճանը կը ցուցնէ, առանց որոշ առարկաներու հետ բաղդատման։ Աւելորդ է սով զրաղիլ տարբերական ուսուցման ու հրահանգներուն մէջ։ Պիտի թոյլատրուի le plus, la plus, les plus, les moins, les mieux, և. գործածել այսպիսի խօսքերու մէջ, ինչպէս, on a abattu les arbres le plus ou les plus exposés à la tempête։

ԱՌԱԿԱՆ։— Ածականին համաձայնութիւնը։— Le faire fort de ասացուածին մէջ, պիտի թոյլատրուի համաձայնեցնել ածականը, ինչպէս se faire fort, forte, forts, fortes de...

Մէկէ աւելի գոյական ունեցող ածական։— Երբոր որակական ածական մը այլասեռ մէկէ աւելի գոյականներէ վերջը դրուի, միշտ պիտի թոյլատրուի որ ածականը յոգնակի արական դրուի, ինչ սեռ ալ որ ունենայ ամէնէն մօտ գոյականը, ինչպէս, appartements et chambres meublés։— Պիտի թոյլատրուի նաեւ ածականը համաձայնեցնել իրմէ անմիջապէս նախադաս եղող գոյականին հետ, ինչպէս, un courage et une foi nouvelle։

Nu, demi, feu։— Պիտի թոյլատրուի այս ածականները համաձայնեցնել իրենց յետադաս գոյականին հետ, ինչպէս, nu կամ nus pieds, une demi կամ demie heure (առանց միութեան գիծ դնելու բառերուն միջեւ), feu կամ feue la reine։

Բարդ ածականներ։— Պիտի թոյլատրուի երկու բառերը իրարու կից գրել իբր մէկ բառ և առոր իգականն ու յոգնականին կազմել ընդհանուր կանոնին համաձայն, ինչպէս, Nouveauné, nouveaunée, nouveaunés, nouveaunées; courtvêtu, courtvêtue, courtvêtus, courtvêtues, և. Բայց որովհետեւ գոյնի երանգներ ցուցնող ածականները՝ զեղչումի հետեւանքով իսկ և իսկ անփոփոխ գոյականներ եղած են, անփոփոխ բառեր պիտի նկատուին, ինչպէս, des robes bleu clair, vert d'eau, և. ինչպէս որ կ'ըսուի des habits marron։ Ա. Ն. Թ.

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ

Զինու դէպքերը

Սրբ Ա. Կեսի Սեպտ. 5 թուականով սա հեռագիրը ուղղեց Բէքինէն.— «Միջազգային զինուորները երէկ անցք մը կատարեցին մինչնաքաղաքին մէջէն։ Իւրաքանչիւր բանակ իր զօրութեան հանմատութեամբ ներկայացուած էր։ Անգլիացիները երրորդ տեղը կը գրաւէին, վասն զի Ռուսերը ու Ճարոնները թուով աւելի շատ էին։ Անգլիացիները՝ զանազան տեսակ զինուորներէ՝ չորս հարիւր հոգիէ կը բաղկանային։ Թնդանօթներ արձակուեցան։

Նանկային սեպտ. 4 թուականով կը հեռագրեն Թայմզի.— Ամերիկեան ընկերակցութիւնը այսօր մեծ միթինկ մը գումարեց և մեծամասնութեամբ որոշում մը քուէարկեց՝ խնդրելու համար Մ. Նահանգաց Նախագահէն, որպէս զի պատուիրակներու անուանմանը մասին պնդէ։ Դաշնագրով բացուած զանազան նուաճանգիստներէն առնուած լուրերու նայելով, ամէն կողմ օտարականները կը դատապարտեն՝ Բէքինէն միջազգային զինուորները ետ քաշելու քաղաքականութիւնը՝ Զինու հետ եղած բոլոր վէճերը կարգադրելէ առաջ։ Բոլոր միսիոնարները և օտար վաճառականները այդ մասին բողոքի հեռագիրներ կ'ուղղեն իրենց կառավարութիւններուն։ Բոլոր պաշտօնեաները, զինուորական ու ոչ-զինուորական, բաց ի Ռուսերէն, համակրած են այդ բողոքին։

—Մ. Նահանգաց մասնաւոր գոմիսէր Պ. Ռոքիլ յայտարարեց թէ իրեն հետ տեղի ունեցած կարծեցեալ տեսակցութիւնը բոլորովին անհիմն է ու երեւակայական եւ թէ ինք բնաւ իրեն վերագրուած խօսքերը չէ արտասանած։

Ռուսիոյ շրջաբերականը.— Փուռնալ տը Ս.Բեդերսպուրկ կէս-պաշտօնական թերթը խօսելով Ռուսիոյ վերջին շրջաբերականին վրայ, կ'ըսէ.— «Տէրութեանց ներկայացուցիչներուն Թիէն-Զին ուղեւորիլը ամբողջ Զինու մէջ ապացոյց մը պիտի նշանակուի թէ տէրութիւնները հաւատարիմ կը մնան իրենց առաջուան ծրագիրը ներշնչող ոգիին։ Ռուս կառավարութիւնը, անհրաժեշտ հանդարտութեամբ քննելով ապրիլ խնդիրները, անդրդուելի կերպով կապուած է՝ իր քաղաքականութեան հիմը կազմող սկզբունքին, այն է բոլոր Տէրութեանց համաձայնութեան պահպանումը։»

Գերման Սամուրը.— Պէրլինէն կը հեռագրեն սեպտ. 5 թուականով.— Գերման լրագիրները հիմա շատ զգուշաւոր լեզու մը կը գործածեն։ Կէս-պաշտօնական և կամ միայն ներշնչուած լրագիրները, մասնաւորաբար խոյս կու տան ոեւէ վտանգաւոր լեզուէ։ Պերլիներ Նախարիխքին կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ մէջ ոչ ոք միտքէն անցուցած է զինուորական մեծ գործողութիւններու ձեռնարկել Բէքինէն անդին։ Քէօլնիշէ Զայթունկ աղդաւ կերպով կը բողոքէ Թայմզի Բարլզի թղթակցին այն կարծիքին դէմ թէ Բէքինէն ռուս զինուորներուն ետ կանչուիլը արդիւնք է Զարին զժգոհութեան Վիլհէլմ Կայսր դէմ, որ Նիքոլա Կայսր վերագրած է Վալտերսէ կոմսին անուանումը՝ իբրեւ ընդհանուր հրամանատար Զին գանուող միջազգային զինուորներուն։ Գերմանական ուրիշ կարեւոր թերթ մըն ալ կ'ըսէ.— «Եթէ մեր զինուորները Բէքինէն ետ քաշենք, աշխարհի առջեւ ծաղրելի պիտի բլլանք և Ռուսիոյ հանդէպ պիտի ստոր նանանք։ Եթէ մեր զինուորները Բէքինէն ետ չքաշենք, յաղթանակի ծարաւի նախայարձակներ պիտի համարուինք անիրաւ տեղը։ Վալտերսէ կոմսին տրուած դերը իրականին մէջ թատերաբեմի վրայ ներկայացող զօրավարի մը դերն է։ Ինչ որ ալ բլլային անոր պակասութիւնները, պէտք չէ որ այդչափ ծաղրելի բլլար։ Իրողութիւնը այն է թէ մեր վերջին մեծ յաջողութիւնը, ինչպէս մեր բոլոր յաջողութիւնները, Պիղմարք իշխանին քաջուելէն ի վեր, խողի երշիկի ջուր են։» Սխալ մը պիտի բլլայ չափազանց կարեւորութիւն տալ այդ տեսակ յարձակումներու օրինք ոչ թէ կը տկարացնեն, այլ աւելի կը զօրացնեն արտաքին գործոց Նախարար Փոն Պիւլովի դիրքը, բայց սա յայտնի է թէ Գերմանիոյ արտաքին գործոց Նախարարը այս միջոցիս պատասուր է կուրծք տալ ամենադժուարին կացութեան մը և թէ ամին ճիգ կը թափէ՝ ամէն կողմէ զինքը շրջապատող դժուարութեանց առաջքը առնելու։

Հոնկ-Քոնկէն հինգշաբթի թուականով կը հեռագրեն թէ տեղւոյն զօրագունդին մէկ մասը ուրբաթ օրը Ուէյ-Հայ-Ուէյ պիտի երթայ՝ շրջուն հիւանդանոցներուն և պաշտօնեաներուն հետ։ Քանթոնի փոդոցներուն մէջ յաճախ խռովութիւններ կը ծագին։

—Հոնկ-Քոնկէն Նիւ-Սորֆ-Հերալտի ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ օտարականներու դէմ թշնամութիւնը վերջերս հանգամանք մը կը ստանայ։ Փոխարքաները անկարող են զսպելու։

Բէրլինէն զրուեալ Տոի օգոստոս 24 թուականով հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Ֆրանսայի ծովային Նախարարութեան։

«Բէքինի մէջ անդորրութիւնը կը վերահաստատուի։ Քաղաքը հետզհետէ կը ստանայ իր սովորական վիճակը։ Բէյրնի միջազգային զինուորներուն կողմէ կազմակերպուած հետազօտութիւնները որոնք քաղաքին չուրջը 30 քիլոմէթրի շրջանակի մը մէջ կը կատարուին, թշնամի բնաւ չեն հանդիպիր։ Երկիրը հանդարտ է և բնակիչները կ'աշխատին գիւղերուն մէջ։»

Մանու պաշիժ.— Թիէն-Զինէն օգոստոս 30 թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ նոյն օրը չորս պարագլուխ Պոքսըրներէ երկուքը Ֆրանսայիներուն կողմէ հրացանի բռնուեր եւ երկուքն ալ Ճարոնցիներուն կողմէ գլխատուեր են։

Թաֆուսն սեպտ. 3 թուական հեռագրի մը նայելով մտերս արշաւախումբ մը Բաօ-Թինկ-Ֆու պիտի երթայ՝ Թիէն-Զինէն հարիւր մղոն դէպ ի արեւմուտք՝ շրջակայ բոլոր գիւղերէն թշնամին վանելու համար։ Զի-Լիի նահանգին այդ տեղերուն մէջէն էր որ Պոքսըրները կատարեցին իրենց առաջին յարձակումները։ Կը հաւատուի թէ բնիկ զինուորները, Լի-Հունկ-Զանկի հրամանին համաձայն գործելով, Եուն-Նանի ու Զի-Լիի նահանգներէն կը վանեն Պոքսըրները։ Ռուսեր մտադիր են երկաթուղիի գիծը երկարել մինչեւ Բէքին։

Զինու նահանգներ.— Հոն-Քոնկի մէջ, անցեալ շաբթու, կողոպուտեցան օտար ապրանք ծախող բնիկ վաճառականներու խանութները։ Լապտերներու տօնին առթիւ խռովութիւններէ կը վախցուի։

—Բիաօ-Զէուէն կը հեռագրեն թէ Լանկ-Զունի մօտ 500 Պոքսըրներ յարձակեր են 23 հոգիէ բաղկացած շրջուն պահակախումբի մը վրայ։ Բառասուն Պոքսըրներ սպաննուեր են։

—Շանկայի մէջ այն տաղաւարները զորս դերման զինուորները գրաւած են, կը գտնուին Լի-Հունկ-Զանկի բնակարանին մօտ։

Հնդկաչինի կուսակալ Պ. Տուժ հեռագրած է Ֆրանսայի գաղթային նախարարութեան թէ Բոթիէ ծովակալը, Վուառոն ու Պայեու զօրավարները և ռուս ծովակալ Սքբիտլով անցեալ շաբաթի Սայկոն ժամաներ են։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Բրէթորիայէն սեպտ. 3 թուական հեռագիր մը կը ծանուցանէ.— Պոէրները, որոնց համար կ'ենթադրուի թէ Տէվէթ զօրավարին հրամանատարութեանը տակ կը գտնուին, երկաթուղիի գիծը երկու տեղերէն քանդեցին Օռանժ գետին գաղթավայրին մէջ՝ Բրոնգհատի հիւսիսային և հարաւային կողմերը։ Նաեւ կառխումբ մը բռնեցին և Սանթէրբէյնի երկաթուղիի գիծը խանգարեցին, բայց հասցուած վնասներուն նորոգութիւնները կատարուեցան։

—Բրատոքէն սեպտ. 4 թուական հեռագիր մըն ալ կ'ըսէ.— Պոէրներու խումբ մը երեւան ելաւ Թապանչուի մէջ, ինչ որ բուռն գրգռութիւն առաջ բերաւ Պլէօմֆոնթայնի մէջ։ Պլէօմֆոնթայնէն երկու շրջան զօրագունդեր ճամբայ ելան դէպ ի Թապանչու։ Զրամբարներուն մօտ ընդհարում մը կատարուեցաւ։ Թնդանօթի ձայները Պլէօմֆոնթայնէն լսուած ըլլալով, այդ քաղաքին յառաջապահներուն թիւը աւելցաւ։ Բէլլի-Քրինիի զօրաբաժինը իբրեւ պահեստ կը սպասէ։

—Տըլարի զօրավարը, որուն մահը հեռագիրը ծանոյց, Լլանսու Ռիվըրի մէջ ստացած վէրքերուն հետեւանքով մեռեր է։ Կրոսլըար զօրավարը կը բանակցի անձնատուր բլլալու համար։ Պոէր զօրավարը երաշխաւորութիւններ կ'ուզէ իր մարդոցմէն մէկ քանիին համար, որոնք չէզոք մնալու երդում ըրած են։

—Բարեյուսոյ Գլուխէն սեպտ. 5 թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ.— Լորտ Ռոպէրթսի չորս ձիերը հոս հասան։ Այդ լուրէն կ'ենթադրուի թէ, ինչպէս հեռագիրն ալ ծանոյց, Լորտ Ռոպէրթս Անգլիա պիտի դառնայ՝ ընդհանուր հրամանատարութիւնը յանձնելով Սըր Ռըովէրս Պլաբերի։

—Լուրէնսօ-Մարքէշէն սեպտեմբեր 4 թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ կարգ մը Պոէրներ Լիտենպուրկէն պիտի հեռանան Սուազիլանտ երթալու համար։ Օշոքի մէջ, Տարքէսթրնի մօտ, բազմաթիւ Պոէրներ կան՝ Քրոս քոմիսէրին հրամանատարութեամբ։ Սուազիները կը գողնան Պոէրներուն արջառները։ Բէրինկթըն զօրավարը Պուլուվաեօ դարձեր է։ Լոնտոնի կամաւորները և հետազօտիչներու խումբերը Բէրթաուն վերադարձած են՝ արձակուելու համար։

—Լուրէնսօ-Մարքէշէն ուղղուած հեռագրի մը նայելով Բրիւկէր նախագահը հեռագիրներ ուղղեր է Լորտ Սոլզպէրիի ու Եւրոպական բոլոր տէրութեանց և ազդուապէս բողոքեր է Թրանսվալը Անգլիոյ կցուելուն դէմ։ Անգլիոյ մէջ ալ Բրիւկէր նախագահին օրինակին հետեւողներ կան, մանաւանդ Մանչեսթրը Կարտիան որ խստիւ կը քննադատէ անգլիական կառավարութիւնը և կ'ըսէ թէ Անգլիա ոտնկոխս ըրած կ'ըլլայ իր աւանդական քաղաքականութիւնը՝ դատապարտելով Պոէրները և երկու հանրապետութիւնները։

—Վիէննայի Ֆրեմտենպլատ լրագիրը կը յայտարարէ.— «Նորէն ապացուցուեցաւ որ զանազան միջավայրերու մէջ Պոէրներուն նկատմամբ յայտնուած հակամարտութեան հակառակ, միջազգային քաղաքականութեան գերակշիռ նպատակն է՝ խաղաղութեան պահպանումը։ Այդ կերպով է որ Մեծն Բրիտանիա տանց դժուարութեան, կրցաւ հանիլ իր նպատակին, որ է պոէր հանրապետութեանց Անգլիոյ կցումը։

—Գերման լրագիրները կը դատապարտեն Թրանսվալը ու Օռանժը Անգլիոյ կցելու քաղաքականութիւնը։ Դիտել կուտան թէ կցուած երկիրներուն մեծագոյն մասը տակաւին չեն գրաւուած անգլիական զինուորներուն կողմէ։ Նաեւ թէ Պոէրներուն ընդդիմութիւնը այն աստիճան տիրացած չէ որ բրիտանական այդ յայտարարութիւնը արդարանայ։ Վոսիճ Զայթունկ կը յայտարարէ թէ երկու հանրապետութիւնները Անգլիոյ կցուելուն գլխաւոր նպատակն է իրրեւ ապրստամբ նկատել Պոէրները որոնք գերի պիտի բռնուին։ Վոսիճ Զայթունկ անհանգիստ կը գտնէ թէ Լորտ Ռոպէրթս չի դադր որ այդպէս գործելով կը նսեմացնէ՝ զինուորական իր երկար ապարդէն մէջ չահած հմտութիւն։ Քեօլնիշէ Զայթունկ և Պերլիներ Նախրիխթեն գոհութիւն կը յայտնեն գրաւեալ գերման նաւերուն հատուցում մը տրուելու եղանակին համար։ Նոյն թերթերը կ'ըսեն թէ այդ խնդրին լուծումը ցոյց կուտայ թէ գերման դիւանագիտութիւնը ամէն պարագայի մէջ և ամէն տեղ ո՛րչափ ազդուապէս կը պաշտպանէ տէրութեան շահերը։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ թագաւորին կողմէ եղած դիմումի մը վրայ, հելլենական բանակէն չորս սպաներ տարի մը Ֆրանսական զօրագունդի մը մէջ պիտի ծառայեն մարզուելու համար։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Ռուսիոյ մամուլը խանդավառութեամբ կը խօսի Զարին կողմէ Պ. Լուպէի ուղղուած նամակին և Հանրապետութեան Նախագահին ու Բարիզի ռուս դեսպան Պ. Ուրուսովի միջեւ փոխանակուած ճառերուն վրայ, որոնք անդամ մը ևս կը հաստատեն երկու երկիրներուն մէջ տիրող յարաբերութեանց բարեկամական հանգամանքը։ Ռուս լրագիրները կ'արդարացնեն Բէքինէն միջազգային զինուորները ետ քաշելու մասին Ռուսիոյ տուած որոշումը, և կ'ըսեն թէ ատիկա ոեւէ կերպով հարուած մը չի կրնար նկատուիլ Տէրութեանց հաւաքական գործողութեանը։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՑ յանձնաժողովը հրատարակեց Ակուլնալտոյի մէկ յայտարարութիւնը թէ զինադադարը ոեւէ արդիւնք չէ ունեցած և թէ պատերազմը կը շարունակէ Փիլիպպեանց համար շահաւոր կերպով, վասն զի անոնք ձեռք անցուցած են ութ գիւղեր և էյդթէ կղզին մայրաքաղաքը։ Նաև Պիսաեա ու Մինտանաօ կղզիներուն մէջ կարեւոր ճակատամարտներ վարած են։

ՊԷՐԼԻՆԷՆ կը հեռագրեն անգլիական լրագիրներուն թէ 1898ին շինուած և հետեւակ զինուորներու յատուկ հրացաններուն փորձը շատ գոհացուցիչ եղած է։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ նախագահական ընտրութեան թուականը հետզհետէ կը մօտենայ և ընտրական պայքարներն ալ՝ հանրապետականներու և հանրավարականներու միջեւ՝ բուռն հանգամանք մը կը ստանան։ Արդէն ահագին գրաւներ և ամերիկեան ամէն տեսակ արտակարգութիւններ կը սարքուին ընտրութեանց շուրջը։ Ընդհանուր կացութենէ սա կը բանայ հետեւեցուիլ թէ Պ. Մաք Քինլի կը կորսնցնէ վերընտրութեան հաւանականութիւնը, մինչդեռ Պ. Պրեթլի ընտրութիւնը ամէն օր աւելի հաւանական կ'ըլլայ։

ԱՆԹԵԼ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐՈՒՆ՝ Մարքոնիի դրութիւն՝ Հնկերութեան արտասովոր մէկ նիստին մէջ, կ'ըսէ Լոնտոնէն հեռագիր մը, նախագահը յայտարարեր է որ Անգլիոյ ծովային նախարարութեան հետ պայմանագրութիւն մը կնքուած է՝ անթել հեռագրի դրութիւնը հաստատելու համար քանորդութիւնաներու և հաւային չորս կայաններու մէջ։ Բիչ ատենէն նոյն հեռագրին միջոցաւ հաղորդակցութիւններ պիտի հաստատուին Տուվրի և Սիլլի կղզիներուն միջեւ։ Մօտերս աւելի հեռաւոր վայրերու հետ հաղորդակցելու համար ալ փորձեր պիտի կատարուին։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՍՈՎԸ.— Սիմլայէն ուղղուած հեռագրի մը նայելով, սովը գրեթէ բոլորովին անհետացած է։ Ամէն կողմ անձրեւ կը տեղայ։ Հունձքերը գոհացուցիչ կ'երեւան։

ԱԴԱՄԱՆԴ ԿԼՈՂՆԵՐԸ.— Սիմլայէն սեպտ. 4 թուականով կը հեռագրեն.— Կալկաթայի դատարանը, այսօր, առաջին անգամ ըլլալով, Ռէօնթկէնեան ճառագայթներուն դիմեց, մարդու մը մարմնոյն մէջ պահուած առարկան գտնելու համար, բայց մինչեւ հիմա գոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք չբերուեցաւ։ Այդ փորձին ենթարկուած էր մարդ մը՝ որ ութը հազար ռուբի արժէքով ադամանդ մը գողցած էր Կալկաթայի գոհարավաճառի մը ապակեփեղկէն և կլլած։ Պէտք է ըսել թէ այդ պարագան հաղուագիւտ չէ Հնդկաստանի մէջ։ գողերու յատուկ մասնաւոր զպրոցներ կան, ուր կ'աւանդուի ադամանդները առանց զըժուարութեան կլլելու, կոկորդին մէկ անկիւնը պահելու և ուղղած ատենը դուրս հանելու եղանակը։ Աշակերտը պարտի նախ կլլել կաշիի կտոր մը որուն ծայրը դերձան մը կապուած է։ այդպէս վարժութիւն ընելով կը յաջողի կաշիին կտորը դիւրութեամբ կուլ տալ և խոշափողին մէջ պահել։ Երբ այդ գործը ալ եւս ամենայն դիւրութեամբ կատարէ և լեգուին միջոցաւ կարողանայ կաշիին կտորը դուրս հանել, այն ատեն կաշիին կիրով կը ծածկեն, որով խոշափողը կը լայնայ։ Բիչ մը սովորութեամբ ու գործնական փորձերով հնդիկ գող մը կրնայ ութէն մինչեւ տասը բուրի կլլել։

ՀԵՐԹՈՒՄ.— Պէլճիքայի Լէոբոլտ թագաւորին վերագրուած կարգ մը մտադրութիւններ կը հերքուին։ Ստոյգ չէ նաև այն լուրը թէ Պէլճիքայի թագաւորը մինչեւ Բոնկո ուղեւորութիւն մը կատարէ։

ՀԵՌԻՆԵ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան պաշտօնագիրներու գանձարանին տնօրէն Իզզէթ պէյի։ Սանիէի աստիճան՝ Այտընի նահանգին կրթական տնօրէն Նաիլի պէյի։ Բապիայի աստիճան՝ Լտիրնէի Միլթիէ երկրորդական վարժարանին երկրորդ տնօրէն Գրիգոր էֆ.։

—Այտընի նահանգին մէջթուպճի անուանուեցաւ Եվէնի նահանգին նախկին մէջթուպճի Հիւսէին Հիւսնի էֆ.։

—Թիթիվարի ականակուռ պատուանշան տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանին փեսայ Ֆէրիտ փաշայի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ Պէրութի նահանգին տէֆթէրտար էտհէմ էֆ.ի և Մարտինի կառավարիչ Նիգէհէթ փաշայի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սերպիոյ թագաւորին գանձարանին վերատեսուչ Պ. Պէլլակոյէ Միրքովիչի և արքայական պալատան առաջին քարտուղար Պ. Բէթրովիչէվիչի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կ. Պոլսոյ սերպական դեսպանատան թարգման Պ. Սամանճիի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Բ. Դրան առանձնաշնորհեալ նահանգներու դիւանին տեսուչ Բէյմալ պէյի, Այտընի նահանգին կրթական տնօրէն Նաիլի պէյի և Բերայի ոստիկաններու ժողովին անդամ ու սակարանի ոստիկան Մուսթաֆա էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ տղոց յատուկ Համիտիէ հիւանդանոցին Գասրգեանը պաշը Նաշեան էֆ.ի։

—Իմթիազի ոսկի շքադրամ՝ եպարքոսական մէջթուպճի Զրեա պէյի, Բ. Դրան արձանագրութեանց դիւանին տնօրէն Պագը էֆ.ի, կայս. Ամէտի դիւանին առաջին օգնական Ճէմիլ պէյի, Պէյլիկճի Նասրը պէյի և արարողապետի օգնական Պէհչէթ պէյի։ Իմթիազի արծաթ շքադրամ՝ Սպարապետի Դրան ճի մատակարարող Հունգարացի Պ. Սիմոնի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՐԲԻԱ.— Սերպիոյ թագաւորը իր շնորհակալութիւնները մատուցանել տուաւ Վեհ. Սուլթանին, որ բարեհաճած էր ականակուռ Շէֆքաթ պատուանշան շնորհել Տրակինա թագուհիին։

Վեհ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՅՈՐԵԼԵԱՆԸ.— Աֆղանիստանի Իմիրն ալ, կայս. յորելեանին արթիւ, շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Վեհ. Սուլթանին։

—Լա Հէյի օսմ. դեսպան Մխսաք էֆ., Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան 25դ տարեդարձին գիշերը շքեղ հացկերոյթ մը տուաւ։ Հրաւիրուածներէն չորսը և բոլոր օտար դեսպանները ներկայ գտնուեցան։ Տիկին Մխսաք էֆ. հիւանդ ըլլալով չկրցաւ սեղանին մասնակցիլ։ Արտաքին գործոց Նախարար տոքթ. Գոն Ֆոթոռ բաժակ պարպեց Վեհ. Սուլթանին կենացը։ Մխսաք էֆ. ալ Վիլհէլմինա թագուհիին և անոր մօրը կենացը։ Գահակալութեան տարեդարձին օրը հոլանտական կառավարութեան բոլոր անդամները և պալատական պաշտօնատարներ իրենց այցեստանը թողուցին օսմ. դեսպանատունը։

—Հոլանտայի Տակպլաս լրագիրը այդ առթիւ կ'ըսէ.— «Սրտանց կը միացնենք մեր շնորհաւորութիւնները այն բազմաթիւ մաղթանքներուն, որոնք կ'ըլլան Օսմանցիներուն Վեհ. Կայսեր համար՝ այս երջանիկ տօնին առթիւ։ Կը յիշենք այն բարեւոք յարաբերութիւնները զորս միշտ ունեցած են Թուրքիա ու Հոլանտա, որոնք անցեալին այնպիսի մեկ անկիւնը պահելու և ուղղուած ատենը դուրս հանելու եղանակը։ Աշակերտը պարտի նախ կլլել կաշիի կտոր մը որուն ծայրը դերձան մը կապուած է։ այդպէս վարժութիւն ընելով կը յաջողի կաշիին կտորը դիւրութեամբ կուլ տալ և խոշափողին մէջ պահել։ Երբ այդ գործը ալ եւս ամենայն դիւրութեամբ կատարէ և լեգուին միջոցաւ կարողանայ կաշիին կտորը դուրս հանել, այն ատեն կաշիին կիրով կը ծածկեն, որով խոշափողը կը լայնայ։ Բիչ մը սովորութեամբ ու գործնական փորձերով հնդիկ գող մը կրնայ ութէն մինչեւ տասը բուրի կլլել։

ՀԵՐԹՈՒՄ.— Պէլճիքայի Լէոբոլտ թագաւորին վերագրուած կարգ մը մտադրութիւններ կը հերքուին։ Ստոյգ չէ նաև այն լուրը թէ Պէլճիքայի թագաւորը մինչեւ Բոնկո ուղեւորութիւն մը կատարէ։

ՀԵՌԻՆԵ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան պաշտօնագիրներու գանձարանին տնօրէն Իզզէթ պէյի։ Սանիէի աստիճան՝ Այտընի նահանգին կրթական տնօրէն Նաիլի պէյի։ Բապիայի աստիճան՝ Լտիրնէի Միլթիէ երկրորդական վարժարանին երկրորդ տնօրէն Գրիգոր էֆ.ի։

—Այտընի նահանգին մէջթուպճի անուանուեցաւ Եվէնի նահանգին նախկին մէջթուպճի Հիւսէին Հիւսնի էֆ.ի։

—Թիթիվարի ականակուռ պատուանշան տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանին փեսայ Ֆէրիտ փաշայի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ Պէրութի նահանգին տէֆթէրտար էտհէմ էֆ.ի և Մարտինի կառավարիչ Նիգէհէթ փաշայի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սերպիոյ թագաւորին գանձարանին վերատեսուչ Պ. Պէլլակոյէ Միրքովիչի և արքայական պալատան առաջին քարտուղար Պ. Բէթրովիչէվիչի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կ. Պոլսոյ սերպական դեսպանատան թարգման Պ. Սամանճիի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Բ. Դրան առանձնաշնորհեալ նահանգներու դիւանին տեսուչ Բէյմալ պէյի, Այտընի նահանգին կրթական տնօրէն Նաիլի պէյի և Բերայի ոստիկաններու ժողովին անդամ ու սակարանի ոստիկան Մուսթաֆա էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ տղոց յատուկ Համիտիէ հիւանդանոցին Գասրգեանը պաշը Նաշեան էֆ.ի։

—Իմթիազի ոսկի շքադրամ՝ եպարքոսական մէջթուպճի Զրեա պէյի, Բ. Դրան արձանագրութեանց դիւանին տնօրէն Պագը էֆ.ի, կայս. Ամէտի դիւանին առաջին օգնական Ճէմիլ պէյի, Պէյլիկճի Նասրը պէյի և արարողապետի օգնական Պէհչէթ պէյի։ Իմթիազի արծաթ շքադրամ՝ Սպարապետի Դրան ճի մատակարարող Հունգարացի Պ. Սիմոնի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՐԲԻԱ.— Սերպիոյ թագաւորը իր շնորհակալութիւնները մատուցանել տուաւ Վեհ. Սուլթանին, որ բարեհաճած էր ականակուռ Շէֆքաթ պատուանշան շնորհել Տրակինա թագուհիին։

Վեհ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՅՈՐԵԼԵԱՆԸ.— Աֆղանիստանի Իմիրն ալ, կայս. յորելեանին արթիւ, շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Վեհ. Սուլթանին։

—Լա Հէյի օսմ. դեսպան Մխսաք էֆ., Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան 25դ տարեդարձին գիշերը շքեղ հացկերոյթ մը տուաւ։ Հրաւիրուածներէն չորսը և բոլոր օտար դեսպանները ներկայ գտնուեցան։ Տիկին Մխսաք էֆ. հիւանդ ըլլալով չկրցաւ սեղանին մասնակցիլ։ Արտաքին գործոց Նախարար տոքթ. Գոն Ֆոթոռ բաժակ պարպեց Վեհ. Սուլթանին կենացը։ Մխսաք էֆ. ալ Վիլհէլմինա թագուհիին և անոր մօրը կենացը։ Գահակալութեան տարեդարձին օրը հոլանտական կառավարութեան բոլոր անդամները և պալատական պաշտօնատարներ իրենց այցեստանը թողուցին օսմ. դեսպանատունը։

—Հոլանտայի Տակպլաս լրագիրը այդ առթիւ կ'ըսէ.— «Սրտանց կը միացնենք մեր շնորհաւորութիւնները այն բազմաթիւ մաղթանքներուն, որոնք կ'ը

ՀԱԼԷՊի կուսակալութիւնը հաղորդեցին պաշտօնարանին թէ կայսրն այն Իրատն օրով ներհրուեցան մինչեւ 1299 տարիին վերջը անգանձելի մնացած տուրքերը, եվգաֆի համար գործադրելի՞ է թէ ոչ։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅի ծովի բաղնիքներուն վարձակալը Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութենէն տասը հազար դիներու հատուցում պահանջեց, առարկելով որ Ընկերութիւնը այս տարի չորսի տեղ երկու բաղնիքի շինութիւնը արտոնած է՝ քարափի շինութեան ձեռնարկուած ըլլալուն համար։ Դատարանը, սակայն, մերժեց վարձակալին պահանջումը։

ՇԻՐԲԻՆԻ ԽԱՅՐԻԻի ելմտական 1315 տարուան հաշիւները քննելու պաշտօնուն նեցող Վահան պէյ ու Խիւսակէրտեան Նեսէխ էֆ. քննութիւնները աւարտեցին և արդիւնքը տեղեկագրեցին առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։ Շիրբէնի Խայրիէի վարչութիւնը որոշեց 1315 տարուան համար չահարժին վճարել։

ԳԵՐՄԱՆԱՑի այն սպան որ Հիճազի երկաթուղին շինութեանը առթիւ պիտի մարզէ երկաթուղիի վարչութիւնը, Դամասկոս հասել և պաշտօնին ձեռնարկեր է։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի խառն ժողովին կողմէ կարգուած յանձնաժողով մը քննեց վարժարաններու ընդհանուր քննիչ Տէլիքանիի նկատմամբ եղած բողոքները որոնք մեծ վիճաբանութեան առարկայ եղան յունական թերթերուն մէջ։ Յանձնաժողովը նկատելով որ Տէլիքանիի դէմ եղած ամբաստանութիւնները ստոյգ են, որոշեց զայն պաշտօնանկ ընել եւ օսմ. երկիրներէն վտարել։

ՅՈՅՆԵՐը ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐը.—Սթանմաբայի եկեղեցիին համար Պուլկարներուն և Յոյներուն միջեւ ծագած խնդիրը կարգադրելու նպատակով առաջարկուեր է որ Պուլկարները գնեն այդ եկեղեցին, և Յոյներուն համար ալ նոր եկեղեցի մը կառուցուի, բայց այդ առաջարկութիւնը չէ ընդունուեր։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐը.— Անցեալ ուրբաթ օրը Մախսուսէի Թարասու շրջենաւով Իզմիր ժամաներ են հարիւր քսանրիսը խլամ գաղթականներ։

ՄԱԽՍՈՒՍԷի 2 թիւ շոգենաւը որ կիրակի օր, ժամ 6.15 ին կամուրջէն ճամբայ ելած էր Հայտար Փաշա երթալու համար, Սէրայ Պրունին անցած ատեն կաթսան պայթեցաւ։ Շոգենաւին մէջ անմիջապէս խուճապ մը սկսաւ։ Նաւային բարձրատիճան սպայ մը ու ոստիկան մը որոնք շոգենաւին մէջ կը գտնուէին, աշխատեցան հանդարտեցնել ուղեւորները՝ մանաւանդ կիները որոնք կը պոռային։ Բարեբաղդաբար արկած մը չպատահեցաւ։ Թիչ ետքը Մախսուսէի ուրիշ շոգենաւ մը 2 թիւին մտնելով ուղեւորները առաւ։ Թուրք թերթերը կ'ըսեն որ 8 ու 10 թիւ շոգենաւերուն մէջ ալ այդ տեսակ արկած մը կաւանական կը նկատուի։

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ.—Քիլի նաւատորմարանին տնօրէնը այսօր մայրաքաղաքս կը սպասուի։ Մովային պաշտօնարանին մէջ կազմուած յանձնաժողովին հետ պիտի խորհրդակցի՝ Ասարը Թէվֆիգ մարտանաւին վերանորոգման ծրագրին նկատմամբ հարկ դատուած փոփոխութիւնները որոշելու համար։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը, ելմտական ու ոստիկանութեան նախարարութեանց տեղեկագիրները նկատողութեան առնելով, որոշեր է Բրմէնեանու կանոնագրին վրայ յաւելում մը ընել, որպէս զի կարգ մը օտարականներու կողմէ վիճականութեան զանազան օտար տոմսերու վաճառումը արգիլուի և ասիթ չտրուի պարզամիտներու խաբուելուն։

ՏԻՐՍԻՄ գաւառին Զարսանճաք ու Մազկերտ գաւառակներուն համար թաղապետական բժիշկ մը պիտի կարգուի և ամսաթոշակը ելմտական գանձէն պիտի վճարուի։ Այդ որոշման պատճառը այն է թէ թաղապետական բժիշկ չգտնուելուն համար ոճրագործութեան դատերու առթիւ կարելի չըլլար բժշկական տեղեկագիր մը ձեռք բերել, ինչ որ հակառակ է օրէնքին տրամադրութեանը։

ՀԻՃԱԶի երկաթուղին շինութեան համար Ատանայի նահանգին Գոզան գաւառին մէջ 162,000 դրուշի նպաստ պիտի հաւաքուի։ Պուրսայի նահանգէն՝ խոստացուած 75,000 ոսկիին ի հաշիւ 142,328 դրուշ դրկուած է և Տիարպէքիրէն՝ 14,670։ Ամբողջ գաւառակէն ալ 2,224 դրուշ։

ՇԻՐԲԻՆԻ 42 թիւ շոգենաւը ազատելու գործողութիւնները կը շարունակուին։ Հիմա 15 գրկաչափ ջուրին մէջ կը գտնուի։ Մխնելոյզը, կայմերը և այլն պիտի կտրուին։ Վերջապէս հինգ-վեց գործողութիւններէ ետքը ընկղմած շոգենաւը կարելի պիտի ըլլայ Թէրսանէի մեծ ալաղանը տանիլ։

ԳԱՅԱԷՐԻի Եվէրէք գաւառակին Գարահիսար գիւղաքաղաքին Պաշքէօյ գիւղին յունական եկեղեցիէն երկու տղայ մոմիաներ գտնուեր են՝ պարզ սնուկներու մէջ դրուած։ Տղուն մէկը հինգ տարեկան մանչ մըն է և միւսը աղջիկ մը։ Քանի մը հոգիներ թէեւ փորձեր են այդ հնութիւնը նէվէչէր տանելով ծախել, սակայն տեղական կառավարութիւնը իմանալով այդ երկու մոմիաները յանձներ է Գայսէրիի կառավարչին որ կայս. Թանգարանը պիտի ղրկէ զանոնք։ Գարահիսար Մավրիճան գիւղին մէջ ալ մարդու մը մոմիան երեւան հանուեր է, բայց որուն ձեռքը դանուած ըլլալը տակաւին յայտնի չէ։

ԱՌՋԻ ԳԻՇԵՐՈՒՆ ՀՐԴԵՀԸ.—Ինչպէս երէկ ծանուցինք, առջի գիշերուան հրդեհը, սկսաւ Սօսիէթէ Քոռէրթիվի վաճառատան նպարեղէններուն մասին որ ամէնէն եւեւը կը գտնուի։ Կրակը իւղերուն և այլն բռնկելովը շուտով տարածուեցաւ ամէն կողմը։ Վաճառատան զանազան մասերուն մէջ, այսինքն կրակը եկած տեղէն հեռուն, պատկան էին Սվպ մնեացի երկու պահեստան, քանի մը բեռնակիր և երկու գրագիր։ Վաճառատան մէջ հրդեհի ջրհան մըն ալ կար։ Ներսը գտնուողները չկրցան բանալիները գտնել, որով դուռները ուշ բացուեցան և օգնութիւններն ալ բնականաբար յապաղեցան։ Ապահովագրական ընկերութեանց պաշտօնեաներուն ջանքերուն շնորհիւ, արծաթեղէններու, խոհանոցի սպասներու և ժամացոյցերու հիւղէն բաւական ապրանք ազատուեցան։ Վաճառատան տուին քարիւղի մթերանոցը կար, որ բարեբաղդաբար չբռնկեցաւ, վասն զի այն ատեն հրդեհը աւելի պիտի ընդարձակուէր։ Իգտամ կասկածելի կը գտնէ հրդեհին չարժառիթը և աւելի դիտմամբ ձգուած կը նկատէ, ըսելով որ կրակը մինչդեռ դուրսէն կը տեսնուէր, վաճառատան մէջ գտնուողները ի՛նչպէս չէին կրնար իմանալ։ Վաճառատան բեռնակիրներէն Մ՛ինալ, Եորկի, Ուբան ու Լալարի որոնք հրդեհը շմարելու ատենին հասնելէն ետքը դուրս ելած էին, ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուեցան։ Բեռնակիրներէն Խրիսթօ ու Իլիա և 13 տարեկան հելլենացի մը փախած ըլլալով, ոստիկանութիւնը զանոնք կը փնտռէ։ Զգրաբակալ եւ բեռնակիրները պիտի հարցաքննուին։ ասոնք ըսեր են թէ հրդեհին ինչպէս սկսած ըլլալը չեն գիտեր և թէ դուրսէն եթէ ձայն չտային, իրենք ալ մէջը պիտի այրէին։ Շնչաբ 3500 ոսկիի ապահովագրուած էր սմ. Ընկերութեան։ իսկ ապրանքները՝ Ռուսյեալ՝ 3000, Բաթրիոթիք՝ 1000, Ֆէլնիքս Ֆայր Օֆիս՝ 1000, Լընդընն Էնտ Լանքաշայր՝ 1500, Ռուսյեալ Էքսչէնճ՝ 1000, Լընդըն Ինշուրընս 1000, Լիմբրիա՝ 1000, Սըն՝ 500, Կարսիան՝ 500, Սքաչ Եունիք՝ 500, Լանքաշայր՝ 500։

ՄԱՔԲՐԻԹԻՆԻի մէջ, առջի գիշերը, ճարտարապետ Բանտեոթի տղան 15 տարեկան Թանաչ՝ թատրոնէն ելլելով հօրը շինած շէնքը երթալու միջոցին՝ թաղապետութեան պարտէզի մօտերը՝ Գատրի ու Շէվքէթ և ուրիշ երկու հոգի ուզեցին Թանաչի վրայ յարձակիլ, բայց տղան սկսաւ փախչիլ և շէնքէն ներս մտաւ։ Գատրի ու Շէվքէթ իրենց ընկերներով փորձեցին Թանաչի հետեւիլ։ Շէնքին պահապանը Մէհմէտ ընդդիմացաւ։ Ասոր վրայ Գատրի գաւազանը քաշեց և պահապանին ձախ թեւը մխեց ու իր ընկերներուն հետ փախաւ։ Մէհմէտի վիճակը ծանր ըլլալով հիւանդանոց տարուեցաւ։ Թիչ ետքը Գատրի ընկերներէն Շէվքէթ ձերբակալուեցաւ։

ԼԱՆԿԱՑի մէջ, երէկ, պատի մը վրայ աշխատող Խալիլ անուն գործաւոր մը դիպուածով վար ինկաւ քսան կանգուն բարձրութեամբ պատէ մը։ Խալիլ ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԱՅՍԹԷՆԱՆՈՍի մօտ ոգարակի մը մէջ, երէկ առտու, Ամիմոն ու Վարդան անուն երկու մշակներ կռուի բռնուեցան։ Առաջինը դաշոյնով քանի մը տեղէն ծանրապէս վիրաւորեց իր հակառակորդը։ Սիմոն փախած ըլլալով կը փնտռուի։

ԹՈՒՐՈՆ ԲՈՆԲՈՐՏԵԱ.—Այս գիշեր արտաքոյ կարգի ներկայացում՝ կառսոններուն ի նպաստ։

ԹԷՓԻ ՊԱՇԻի ԹԱՏՐՈՆը

Առաջիկայ հինգշաբթի, ֆրանսական օրէրէթի խումբը արտաքոյ կարգի ներկայացում մը պիտի տայ ի նպաստ թատրոնին երկու կառսոններուն՝ Պ. Պ. Ֆոթիսի և Ժոռժի։ Ներկայացման պիտի մասնակցին խումբը ամբողջ և Օրիորդ Սօլիէ։ Ոչ մէկ ջանք պիտի խնայուի անդրնակ փայլ մը տալու համար այս երեկոյթին։ Պիտի ներկայացուին

1. Առմ գ'է ամուռ, Բ. Արարուած,
2. Լա Մասքոթ, Ա. Արարուած
3. Լէ 28ժուռ տը Ֆիեռէթ, Դ. Արարուած։
4. Վայս Պիճ, Լէ Նուագէթ, երկու սիրուն կտորներ՝ զոր Օրիորդ Սօլիէ պիտի երգէ։

Կազմակերպուած է մեծ Թոմպոլօ մը, որուն տոմսակները ամէն մարդ պիտի կրնայ ստանալ ձրի։ Թիւերը պիտի քաշէ Պ. Սէն-Բոլ, հարկ չկայ ըսելու թէ մեծ զուարճութիւն առթելով ներկաներուն։ Պարգեւն է ողջ...իշու էդուակ մը։

Աւելի յանձնարարութեան պէտք չենք տեսներ այս դեղեցիկ եւ եկեղեցիին համար, որ յիշատակելի պիտի մնայ։

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

25րդ Տարեշրջան

Վարժարանիս 25ադ տարեշրջանը կը գոյսի յառաջիկայ Սեպտեմբեր 4, երկուշաբթի։

Առաջին շաբթուան մէջ տեղի պիտի ունենան կարգափոխութեան վերքննութիւնք, իսկ դասերը պիտի սկսին Սեպտեմբեր 11, Երկուշաբթի առաւօտ։

Վերաբացումէն յառաջ մեզ հետ անձամբ բանակցիլ փափաքող պատ. ծնողք կրնան գտնել զմեզ վարժարանին մէջ Բշ., Դշ., Ուր. և կիրակի առաւօտները մինչ ի ժամ 6։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Ռ. Ե. ՊԷՐ ՊԷՐԵՆ

Իւսկիւտար, 19 Օգոստոս 1900
648 3—5

ԱԶԳԱՅԻՆ

Նպաստից Ցանձնաժողովը այսօր նիստ չունի։ Ցանձնաժողովը ասկէ վերջ երկու շաբաթը անգամ մը պիտի գումարուի, և մոխանակ մէկ երկու ժամի, աւելի երկար ատեն պիտի զբաղի օրակարգին վրայ գտնուած գործերով։

—Պատրիարքարանի կողմէ ժապաւինեալ տումար մը յանձնուած է Գում-Գարբուի Ազգաբանանոցին, մայրաքաղաքիս ազգայիններէն սովորական նուէրները հաւաքելու համար։

—Ապանեան Տ. Ներսէս եպիսկոպոս, նախորդ հոգեւոր հովիւ Վանայ, Տրապիզոնէն մեկնած ըլլալով մէկ երկու օրէն մայրաքաղաքս կը հասնի։

—Կարնոյ Հայ-Հռոմէականաց առաջնորդ Տ. Կարապետ եպիսկոպոս Ֆշուրեան, վերջերս Եւրոպա ուղեւորած ըլլալով, Անվէրս քաղքին մէկ պանդոկը իջած էր։ Ֆշուրեան եպիսկոպոս օր մը պանդոկէն մեկնելով այլ եւս երեւան չէ եղեր։ Այս պարագան պանդոկապետին ուշադրութիւնը կը գրաւէ, և անմիջապէս լուր կը տրուի ոստիկանութեան, որ ամէն կողմ խուզարկութիւն կատարելէ ետքը, հեռագիր կը զրկէ Պոլիս, Տրապիզոն, Կարին, բայց ո և է տեղեկութիւն չի կրնար ձեռք ձգել։ Տեղւոյն ոստիկանութիւնը Տ. Կարապետ եպիսկոպոսին օթեւանած պանդոկին սենեակն ալ բանալով, բոլոր գրքերը և թուղթերը անվթար վիճակի մէջ գտնելէ և պատասխանի մը մէջէն երեւան հանելէ է 17,500 ֆրանքի գումար մը, զոր Ֆշուրեան եպիսկոպոս իր Վիճակին մէջ եկեղեցի և դպրոց շինելու համար Եւրոպայի զանազան կողմերէն հանգանակած էր։

—Պանտրմայէն կը գրեն մեզ օգոստոս 22 թուականով.— «Մեր երկսեռ վարժարանաց տարեկան մրցանակաբաշխութիւնը որ յետաձգուած էր, այս կիրակի չքեղապէս կատարուեցաւ։ Խուռն բազմութիւն մը ներկայ էր, ի մէջ այլոց կառավարական պաշտօնեաներ։ Հանդիսին կը նախագահէր Տեղապահը։ Հանդէսը բացուեցաւ Հաւիտենի քայլերգով։ Վարժարանին տեղեկագիրը կարդաց տեղւոյն առաջին ուսուցչէ Մ՛ինրդատ էֆ. Տէրտէրեան։ Ապէքանդը էֆ. Կիւթաուեան պարագային յարմար ճառ մը խօսեցաւ։ Արտասանուեցան նաեւ գեղեցիկ կտորներ՝ աշակերտներուն կողմէ։ Տեղապահը խօսք առնելով բարեհաճութիւններ բրաւ Վեհ. Սուլթանին և մաղթանքներով վերջացուց։

—Մայր Եկեղեցւոյ շնորհուն քահանաները նորէն խօսեցնել կու տան իրենց վրայ։ Կը լսենք թէ նոյն եկեղեցւոյ ժամարար քահանաները բնաւ եկեղեցի չեն մնար եղեր, և հիւանդներ, նընչեցեալներ ու մկրտուելիք երախաներ ժամերով քահանայ գտնուն կը սպասեն։ Այսպիսի սպասում մը տեղի ունեցեր է նաեւ երէկ, ուր առաւաւոտի է վեր քահանայ մը ինդամ չէ գտնուած եկեղեցին, և ոչ իսկ աւագերէց։ Բարթող էֆ. Հիւնքեարպէյնեանեանը։ Ինչպէս կը յիշուի, առ ի չգոյէ արժանաւոր քահանայի մը, նոյն եկեղեցւոյ աւագերէցութեան պաշտօնը աշխարհականի մը յանձնուած է։

—Երուսաղէմի մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ օգոստոս 18 թուականով.— Դիրնտոնէական եկեղեցւոյ պանծալի տօներէն մէկը Տիրամօր Ս. Կուսի Վերափոխումը, Երուսաղէմի մէջ մանաւանդ, երկրորդ Զատիկ մըն է բռնանդակ քրիստոնէութեան համար։ Եթէ Մեծ-Պահքի առջի օրէն Ս. Յարութեան Տաճարն ու Գողգոթան կը դղրդեն մօտալուտ Ս. Զատկի մը հրաշագործ տօնը աւետելու եռանդուն պատրաստութիւններով, ո՛չ նուազ քան այն սրբազարդը՝ Ս. Կոյսին գերեզմանն ալ Գեթսեմանն ալ խայտալից կը ցոլան, կանուխէն, Տօնէն գրեթէ մէկ ամիս առաջ, հոգեկան զմայլիկ զուարթութիւններով Տիրամօր փառապեղ վերափոխումը տօնախմբելու համար։

Լերկ ուցամաք ձորը՝ Գեթսեմանի որուն նուիրական անունը կ'ողջագուրեն Արեւելքէն Զիթենեաց լեռը և արեւմուտքէն ողջոյն երուսաղէմ, և որուն միրուն պարդերը կը կազմեն շուրջանակի կեդրոնեան Զորակը, փառաւոր Տաճարը Ռուսական, ուրիշ մէկ քանի սրտագրաւ սրբավայրեր ու դէպի վեր, հիւսիս, երկարած սաղարթուն Զիթենիներու անհատնում շարքեր։—այդ լերկ ու ցամաք Ձորը, կ'ըսեմ, այնքան հրպարտիչ կը գտնայ այն օրերուն որ մարդ կը կարծէ թէ նախնական քրիստոնէութեան հրաշքներու դարերուն մէջ կ'ապրի վերստին։

Փաթիկտա տասնէրներու անթիւ վրանները գոյնզգոյն ու ցանուցիր, սրփռուած են Ս. Կոյսին Տաճարին արեւելակողմը՝ Զիթենեաց լերան ստորին զառիթափին վրայ, և, օգոստոսի առաջին օրէն, ամէն օր, առտուն կանուխ, մարդկային բազմութեան եռուզեռը կը սկսի սրբավայրին ներսը ու դուրսը։ Մուժիքն ու մանթուչքան, քա՛ի՛ քիւռն ու քալօ բէյտին, իկուսմէնցան ու տիրաքսոը Տիրաքոնէնն ու փաթէռան ու—ջմռանանք հաշուի մէջ դնելու և Հայերս—Սրբազաններ ու Հայրսուրբներ վառուած ու բորբոքած կրօնային Ս. Նախանձով, մէկզմէկ կանխելու եռանդ մը ունին այցելելու համար Ս. Կոյսին գերեզմանը, չա՛տ անգամ ծաղկեփունջեր նուիրելով անոր։— «Այսօր Աստուածածին գայլը» —ա՛յս է մէկմէկու ուղղուած հեռաքրքրաձեւ հարցումը նոյն նշանակելի օրերուն մէջ որոնց վերջապէս, կու գայ կը յաջորդէ պանծալի տօնը։

Ունայն վէճերու շարժառիթներէ չատ հեռու, այս տարի, հակառակ անցեալ տարուան, քրիստոնէական սիրով ու խաղաղութեամբ կատարուեցաւ սոյն տօնը երկու ազգերու մէջեւ, ըստ որում յոյնը կատարեց իրենը, մեր Վերափոխման տօնին վաղայաջորդ օրը։

Օգոստոս 12, շաբաթ օրը, իրիկուան ժամը 8ուկէսին, ճամբայ ելաւ Ս. Յակոբեանց Մխարանութեան թափորը, որուն կը հանդիսապետէր, իրրեւ հետեւեալ օրուան պատարագիչ Տ. Դեւոնդ Սրբազան, երթալու համար Գեթսեման, իրիկուան ժամերգութիւնը ու նախատօնը կատարելու Ս. Աստուածածնայ տաճարին մէջ, ուր արդէն կանուխէն լեցուած էր խուռն բազմութիւն մը, ներկայ գրտնուելու համար Հրաշափառի հանդէսին, զոր կատարեց պատարագիչ Սրբազանը։ Վառուած կանթեղներուն ու մոմերուն չափ չկար, երբ Հրաշափառը սկսաւ, իսկ սոսկալի ջերմութեան մը վրայ վառուած կանթեղներէն ու բազմաթիւ մոմերէ աւելցած ջերմութեան աստիճանը չափելու համար Ռէօմիւրի աստիճանները անկարող էին։ մարդկային ճակատներէ ու մարմիններէ հոսած քրտինքներու հեղեղները միայն կը բաւէին հաստատել թէ բաղնիքներու ջերմանոցները, բաղդատմամբ սոյն սոսկալի տաքութեան, աւելի զովաթաց կրնային համարուիլ։ Հանդէսը տեւեց երեք ժամ և թափորը վերադարձաւ Ս. Յակոբ, մաս մը մնալով Գեթսեման գիշերային հսկման արարողութիւն կատարելու համար։

Հետեւեալ առտուն, Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հայրը անձամբ կատարեց Հրաշափառի հանդէսը ու քսան վայրկեանի չափ քարոզ խօսելով օրուան մեծաշուք տօնին վրայ։ Տ. Դեւոնդ Սրբազան մատոյց հանդիսաւոր Ս. Պատարագը Ս. Աստուածածնի գերեզմանին վրայ։ Կէս օրին մէկ ժամ էր մնացեր երբ վերջացաւ հանդէսը։

Հետեւեալ օրը Յոյները կատարեցին Ս. Կոյսին Ննջման հանդէսը, իսկ օգոստոս 15 ի առտուն, Ամեն. Տ. Դամիանոս Պատրիարքը հանդիսաւոր պատարագը մատոյց սրբավայրին մէջ։ Տ. Դամիանոս, արդարեւ խաղաղասէր բնութեան տէր բարձրաշնորհ անձնաւորութիւն մըն է։ Ս. Պատարագէն ետքը չէր մոռցած պատուասիրել Ս. Աստուածածնայ մեր Տեսուչ Հայրսուրբը՝ օրհնելով զինքը ու յորդորելով որ այսպէս միշտ խաղաղութեամբ ու սիրով շատ տարիներ վայելէն սոյն Հրաշազարդ տօնի ուրախութիւնը և իր դհուանակութիւնը յայտնեց նկատմամբ այն եղբայրական սիրոյն, զոր երկոքին Տեսուչք (Հայ և Յոյն) փոխադարձաբար կը նուիրեն իրարու ի փառս քրիստոնէութեան։

Հեռագիր Այսօրուան

ԶԻՆՈՒԻ ԴԷՊՔԵՐը

ԼՈՆՏՈՆ, 10 սպտ.—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ միջազգային զինուորները գրաւեր են Թունկ-Ցայի երկաթուղիին միացման տեղը, որ Բաօ-Թինկ-Ցոն տանող երկաթուղիի գծին կը տիրէ։ Հոն կ'երթայ միջազգային զօրախումբ մը՝ Պէյճինցի մխիթարը սպանողները պատժելու համար։

—Զինկ իշխանը մօտերս Բէքին կը սպասուի։

ՀՌՈՄ.—Իտալիա առաջարկեց որ Զինու հետ հաշտութեան նախաշաւիղ պայմաններուն կնքուելէն ետքը միայն միջազգային զինուորները Բէքինէն հեռանան։

ԱՃԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՓՈՓՈՐԻԿ

ՀԻՆԳ ՀԱԶԱՐ ՀՈԳԻ ՄԵՌԱԾ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Ահարկու փոթորիկ մը ծագեցաւ Թէքսասի մէջ՝ հիմնայատակ կործանելով Կալվէսթըն, Թոքֆոր ու Հաուսթըն քաղաքները։ Զոհերը հինգ հազարէ աւելի են։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիացիները Լիսէնպուրկ մտնելէն անմիջապէս ետքը, Պոէրները սկսան ռմբակոծել քաղաքը։

—Լորտ Ռոպէրթսի հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ Սբը Ռըսվէրտ Պլեյսը ու Ցբէնչ զօրավարները եւս մղեր են թշնամին։

—Լոնտոնի սակարանին մէջ հարաւային Ափրիկէի արժէթուղթերուն գինը բարձր էր։

ԵՈՐԿԻՈՍ ԹԱԴԱՒՈՐը

ԲԱՐԻԶ.— Ցունաստանի թաղաւորը պաշտօնապէս պիտի այցելէ Բարիզի Արուեստահանդէսը։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ.— Կառավարութեան կողմէ Ֆրանսայի քաղաքապետներուն տրուելիք հայկերոյթին՝ սեպտ. 22 յուսացուած էն աւելի հրաւիրեալներ ներկայ պիտի գտնուին։ Սահմանուած տեղը նեղ պիտի դայ։

ՓԱՆՏԱԽՏ

ԿԼԱԿՕ.—Դ՝ սնոսնսոսկ Նորէն եր եք դէպքեր պատահեցան։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԶԻՆՈՒԻ ԴԷՊՔԵՐը

ԼՈՆՏՈՆ, 10 սեպտ.— Կէսլի զօրավարը կը հեռագրէ.-Գրաւեցին Զունկաթը և տիրեցինք դէպ ի Բաօ-Թինկ-Ցոն տանող երկաթուղիի գիծին։

—Թէքինէն օգոստոս 31 թուականով կը հեռագրեն թէ անգլիական, ամերիկեան, ռուսական ու ճարոնական զինուորներուն հրամանատարները յայտարարութիւն մը հրատարակեր են՝ կաբդադրելով իրենց վարչութեանը ենթարկուած շրջանակներուն իրաւասութիւնները և ծանուցանելով որ բարեկարգութիւնը պիտի պահպանեն այդ տեղերը։ Նաև կը հրաւիրեն ժողովուրդը վերաբանալ խանութները և վստահ ըլլալ իրենց աջակցութեանը և պաշտպանութեանը։ Կը յուսացուի թէ այդ յայտարարութիւնը պիտի վերահաստատէ վստահութիւնը ժողովուրդին մէջ։ Փոստները միշտ սակայն են։ Ուտելիքի նուազութիւնը միշտ զգալի է։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Ռոսվէրթս Պլիֆասթէն սեպտ. 9 թուականով կը հեռագրէ.—Պրէնց զօրավարը որ Պարպէրթնի վրայ կը քալէ, երեք դիրքերէ վանեց թշնամին։ Անգլիացիներուն կորուստը կարեւոր է։ Սբը Ռըսվէրտ Պլեյսը թշնամին ետ մղեց բլուրներէն, մեծ կորուստներ պատճառելով անոր։ Անգլիացիները ունեցան 13 մեռեալ և 25 վիրաւոր։

—Իրիկուան լրագիրները Եոհաննէսպուրկէն հեռագիր մը կը հրատարակեն ծանուցանող թէ եղած զրոյցի մը նայելով, Բրիկէր ու Շթայն նախագահները Տէլկամ փախեր են։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՕՐՀՈՒՐԴ

Լ.Ա. Հէ.—Զարը, պատասխանելով տրութեանց ներկայացուցիչներուն Խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին աշխատութեանց վաւերացման խնդրին համար, հեռագրեց.— «Աստուած տայ որ աշխատութիւնները հիմը կազմեն ընդհանուր խաղաղութեան վերահաստատմանը։»

ՍԱԿԱՐԱՆ

Բաց ի Օսմ. քոնսոլիտէյն՝ որ նոյն Սակով կը մնայ, բոլոր միւս թուղթերը ու երկաթուղին լաւագոյն են բարդատմամբ մէկ երկու օր առաջուան գիներուն։ Թրանսվալը մանաւանդ որ հոս կ'արժէ 83 ֆր.։

—Հեռագրական թելերը աւերուած ըլլալով Եւրոպայի Մակաւաններու ցուցակները տակաւին չեն հաղորդուած։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՏԻՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	28 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	24	29
Ամէնէն վար գին	»	24	28
Ռումէլի երկթ. գոց.	Ֆր.	113	75
Ամէնէն բարձր գին	»	113	87 1/2
Ամէնէն վար գին	»	112	87 1/2

ԲԱՑՈՒՄ 29 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Ֆ.	24	27
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	113	62 1/2
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէոէտի ժէնէրալ Օթթմ.		0	34
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօր		0	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	18
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	50
» ժուիսանս		210	—
« պարտաթ.		480	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		465	—
Թրանսվալ		83	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108	15
» » » չէք	»	109	15
Բարիզ » »	Ֆր.	23	15 1/4
» » » չէք	»	23	01
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	12	64
Վիէննա չէք	Ֆիորր.	22	15

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔը

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	97	18
Անգլիական ոսկի	»	100	38
Բալ էմբէրիալ	»	98	10
Քրմիոց	»	5	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէճիտիէ	»	98	10
Բուպլի Ռոշաքրամ	Օ. Ո.	8	63

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆի ԴԱՍԵՐ

Ամենը սր կը փափագին գործնականապէս օրուան Ֆրանսերէն լեզուն, թող դիմեն Բերա, Թիւնէլ հան, թիւ 25 Զիւմպիլ փողոց թիւ 8 1—18

ՎԱՐՁՈՒ

Աբարդըմանեան գան Շիրլի, Թրամուէյի ճամբուն վրայ, Օսման Պէյի քաղինսէն անմիջապէս յետոյ։ Իւրաքանչիւր աբարդըմանի կը բաղկանայ 3 և 6 սենեակներէ։ ունի նաեւ սպասաւորի և արդուկելու համար սենեակներ։ Ցարկին համեմատ 20-55 ոսկի։ Զուրը առանց փոխարինութեան կը տրուի։

Դիմել դռնապահին։ 1—30

ՄԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ. 1900—1901

Վարժարանիս Ի. տարեշրջանը կ'սկսի յառաջիկայ (1900) Սեպտ. 1ին։ Նորեկ աշակերտաց մուտքի քննութիւնները տեղի կ'ունենան Օգոստոս 29ին և 31ին, իսկ դասերը կանոնաւորապէս կ'սկսին Սեպտ. 1ին։

Թոշակաւոր գիշերօթիկ աշակերտաց ընդունելութեան պայմաններն երկու տեսակ են.—Պէտք է վճարել

Ա. Մինչեւ ազ մուտքը 3 Օսմ. լր.
Տարեթոշակ 20 » »
Արձակուրդի տուրք 1 » »
Ամէն ծախք վարժարանիս վրայ։

և կամ Բ.) Առանց մուտքի 12 օսմ. լր. տարեթոշակ, և 1 լր. արձակուրդի տուրք պայմանաւ սակայն որ աշակերտաց ծնողք հոգան զգեստի, կօշկի, ասոնց կարկատանքի, դասագրոց և դպրոցական այլ պիտոյից, մահճակալի, անկողնոյ, ինչպէս նաեւ դեղօրէից ծախքը. իսկ վարժարանը կու տայ սնունդ, ուսում և կը հոգայ լուացքի, բժշկի և այլ ծախքերը։

Ցերեկեայ թոշակաւորք զարտին վճարել 6 օսմ. ոսկի տարեթոշակ և կը ստանան ուսում և մի միայն ցերեկեայ ճաշ։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար, ծնողք կամ պաշտպանք կրնան դիմել ի կ. Գալաթիա՝ Ազգ. Պատրիարքարանը և ի կ. Բերա՝ վարժարանի տեսչութեան։

Յառաջիկայ տարուան համար ձրիավարժ ասնուց ընդունելութիւնը տրդէն կատարուած ըլլալով՝ այդ մասին ո՛և է դիմում առանց հետեւանքի պիտի մնայ։

629 9—20

ՅԱՆՁԱԿԱՒՈՐ ԿԵՐՊՈՎ ՀԱԳՈՒԻԼ և քիչ ծախք ընել, ընտիր ապրանք գնել և քիչ վճարել,— ահա ՅՆՁՄԱՐԻՏ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆԸ։ Այս բանը նախ և առաջ անկարելի կ'երեւի մարդուս, բայց աշխարհիս է՛ն գիւրին բանը կը դառնայ, եթէ ուզուի ընտրութիւն մը ընել այն նորաձեւութեանց ճոխ մթերքին մէջէն, որ ծախու հանուած է «Ս ԲՐԻՆԹԱՆԻ» նոր վաճառատան մէջ, Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 345, Գալաթիա—Մատչէի դիմաց։ Այս վաճառատան միակ կենդրոն է ամէնէն ընտիր և ամէնէն չքեղ ապրանքներու, որք ամենամեծ ժուռութեամբ ալ կը ծախուին։—Նորելուկ մեծաքեղէններ, որոնցմով է՛ն վայելուչ արդուզարդերը կրնան պատրաստուիլ՝ մէջերը 12, 15, 18 20 դրշ.էն, սոկուն տեսակէ փայլուն սնդուկներ (ալբոմ) 12—14 դրշ.էն, բրդեղէններ՝ մէջերը 6 դրշ.էն սկսեալ, չուխայէ գեղեցիկ և զարդաւոր կրկ

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով տրուած 1853 սեպտ. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Մր. 967,321,496
Պահեստի դրամ Մր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, ևն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

ժողովրդական ապահովագրութիւնի կանոնէ վերաբառնց ինչպիսի գոնէ

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, շաբաթական փոքր վճարումներով.—(մեր նոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն տոգեսնալի, երկաթուղիի, թիւնելի ևն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ Մէկ Ֆրանքէ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այս պէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 Ֆ. մահուան պարագային, 15,000 Ֆր. արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ Ֆրանք ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՍՄՐ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԷԱ Ընդհ. Գործակալ.—Էմի. Վոգլ

Ղալաթիա, Օմմ. Պանքային դէմը, Ինայէթ Խան, թիւ 7, 8, 9։

ՏՈՔԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ
Մանր ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի ՍԻՊԷՏ տը Բերա, թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նարա։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ԼԱ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Առաջին առանձնաշնորհեալ Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՌՈՒՍՃՈՒՔ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կարարի, անշարժ ստացուածք, վաճառք, ևն. մայրաքաղաքին և գաւառներուն մէջ։

Լաւ պայմաններ.—Շահաւոր ապահովագրիններ։

ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ կեանք, իսառն, որոշեալ ժամանակ, տղոց օժիտ և ծերութեան համար հասոյթ։ Անկախ թարիֆա մը անձնապանութեան, մենամարտի և ճամբորդութեան համար։

ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխատութեան ժամանակ եղած դժբաղդութեանց դէմ։ Ապահովագրութիւն ճամբորդներու համար, առանուած ապահովագրիններէն էս տրուելով կամ առանց էս տրուելու։

ԱԶԱՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Առաջին կարգի նրաշխաւորութիւններ խիստ մեծ Ընկերութեանց կրկին կրկին ապահովագրութեամբ։

Ընդհանուր գործակալութիւն բոլանդակ Արեւելքի համար (Թուրքիա, Յունաստան, Եգիպտոս, Սուրբիա)։

Ժ. Պ. ՔԱՍՍԱՐԷՅԷՏ

Կ. Գոլ., Ղալաթիա, Գալֆիան Խան, թիւ 6 9

Գլխաւոր գործակալութիւն,—Կ. Գոլիս, Սաադիէ խան, Պահէճ Գաբու։

Ընկերութեան դրամատունն է

ԲՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ 599

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ո Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանցի զարեջրատան վրայի յարկը, նիզդ Զրպուլենեանց դէմը)։

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագոյն օրենք աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի առատութեան։

6. Դ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (միայն կէս օր) ինչպէս նաև ամէն օր (միայն կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Մանոք —Գոլոյ կողմը մանաւանդ ՉՈՒՆԻՆԵՐ !! 197

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Ղալաթիա, Վոյվոտա Պահականոցին կից թիւ 91

Վաճառատան մէջ ամէն տեսակ ակնարուժական և վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵԾԱԳԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱԳԱՆԱԿ։ Կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, ճառուկի կապիչներ (գասրգ պաղը), տեսակ տեսակ դեղիներ (տիրինկա), էլեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրոսկոբ), փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատան մէջ։ Գիները շատ ժամն։ Ցանկանողք չաս գոհ պիտի մնան։

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք տանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եաէօսի նման ազդեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական ազբիւրներէն Բաղկոռեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և չաս դիւրաբեր կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱԲԱՊՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱԲԱՊՐԱՆ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքաբրան խմեն, կազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուներու մէջ։

504 35—52

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿՕՇԻԿԻ

ՊՕՂՈՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Որ 16 տարի է վեր Ղալաթիա և Բերայի պատրաստ կօշիկի վաճառատանց իր սեպհական գործարանէն կը հայթայթէր եւրոպական նիւթերով պատրաստուած ամէն տեսակ կօշիկ արանց, կանանց և տղայոց, այս անգամ բացած է ի Ղալաթիա ԿՕՇԻԿԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ մը, ուր նաև միշտ պատրաստ կը գտնուի քրիստոնեական և անգլիական գործարաններէ բերուած ամէն տեսակ կօշիկ և լաթէ կօշիկներ, Բօ-տը Սիւէտ լուսարին, վիտելա, կլասէ, այծի մորթ, քարտանոլ, և մետաքս, նաև զուտ քթանէ ամէն տեսակ, ամէն գոյն, կտորով և պարզ կիսակօշիկներ։ Ճշմարիտ կտորով և քսամի։ Ցանձնարարութիւնք կը կատարուին նաև չափս վրայ։ 592

Բարեձեւութիւն, տոկունութիւն եւ անմրձելի ամանութիւն

(Քարէպէյ պոլուշանէն դէպ՝ Ռիս 15)

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ուղ. ափը նէյս ուրամ կը բանի Լիվերբուլ և Ամերիկայ դէմ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ումբրիա	7718	Պոմնիա	4531
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3374
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ադրիա	2393
Բալթնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալտիրա	2144
Սինիա	4557	Թրինիտատ	1899
Այէրրօ	2143	Մորոքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շերպուրկ	1614	Լուբանիա	12950
Գաղլոնիա	4845		

Սամարիա չոգենաւը, նաւապետ Թոմսն ընդհանուր վաճառքով Լիվերբուլէն հոս հասաւ։

Դիմել առ ՀՈԼԻ և ՍԻՒԷՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։255

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, յուրի կատարեալ և իրականաբար նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ակնանաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմնարկեալ գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիթեռու, երկրաչափական պատկերներ, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր տշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տետրերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն սկսեալ շաբաթ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ նուազն 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան եթէ նախամեծար հաշիւ, գործ ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկազմ սեռիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներ իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախսուած են։

Պայմանաւոր բաժանորդագիրը հետեւեալն է. { 180 ֆրանք առանձին տետրերով կամ սեռիներով եւ կամ 210 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանտաներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուելով, ստորագրուողը զերծ կը մնայ ապագայ գինի բարձրացումներէ, նոյն իսկ աւելի պրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17։ Ամենդրողին 16 երեսնոց պրակ մը՝ իբր նմոյշ պիտի ղրկի ցանկացողներուն։ 587

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի դիր. իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կենդրոնատեղի Բեթերսպուրգ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորքսթոս 37 Նախագիծագրութեանց հիւսներ ՀԸՐԴՆԷ.— ԿԵՆԱՆ.— ՈՒԱԳԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ՍԷՔԻՆԳ.

Երաշխաւորութեան դրամագլուխ	121,765,938 ֆր.
1898 ի հասոյթք	84,775,462 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրութեանց վճարած է ժամ՝	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Գոլիս Ա. ՀԱՒԻՄԻՆՍ

Ղալաթիա, Գալֆիան փող. (Էսքի սարայ Մատրան)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՕՐ ԲԷՐԲԷՆ 524

ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ԲԷԻԻՆԻ
LES PROVINCES RÉUNIES
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊՐԻՒՍԻԱ

Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Քննիչ Տնօրէնութեան Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Կ. Գոլիս, Ղալաթիա, Ճէրտիտ խան

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

NEVRALGIES Անգար, Ստամոքսի կծկում, Անքնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին չնորհիւ Տոքթէօր CRONIERի ՀԱՆԱՐԱՁԱՅԱՏԱՑԻՆ ԴԵՂԱՏԱՀԱՏՆԵՐՈՒՆ

Տուփը 3 ֆրանք, Ճամբու ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23։ Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ։

ԹՈՄԱՍ ՌԻՒԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐ

ԸՆԴՀԱՆԼ Հբլ. Կ. Գոլոյ Լ. Օրթաքոյ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ապպանս	1069	Գոմ	1487	Կոզ	1011	Մալմ	724	Բօզարիս	186
Ալէքթօ	3607	Գոնկօ	2906	Կրոտնս	1695	Մարէնկօ	2273	Մաքֆ	1113
Անճէլս	1541	Գորսս	895	Լիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Ազիսսգս	2377	Տիտս	4311	Հիտալկ	1581	Միրատս	3557	Սիլվիս	1193
Գասնս	1822	Տօմինս	937	Հինաու	3720	Միլս	1057	Սբէրս	1200
Գորտրինս	1264	Տուրս	2383	Հորաղիս	3600	Մոնդէպլիս	1735	Թասսս	1328
Գրավս	1076	Տրաքս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Գրիֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Օհիս	4100	Թէյէտս	1470
Դէյրս	1671	Էլտորատս	1520	Ֆիւնս	1080	Մնաքարիս	4036	Թորբիտս	487
Գալիբաս	1337	Էրազս	1341	Ֆլէսս	1053	Օրլանտս	1535	Ուբալնս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Ֆորբնս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Ֆօվնս	1700	Բօլս	510	Վօլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիալթս	2229	Վէլինգտնս	2396
Սիսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէքանդս	2272	Բինատս	1663	Եէսս	1850
Գլիս	2697	Կալիէս	3060	Լիվօրնս	1643	Բօլս	1613	Զէրս	1200
Գօլորատս	4235	Կիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բամէս	1789		

Մուրիլլս չոգենաւը, նաւապետ Ճօնստրն, ընդհանուր վաճառքով Հբլէն հոս հասած է։

Լորենցս չոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հբլ և ամսոյս 12ին պիտի մեկնի ուղղակի Գոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻԶՕ

Թիւ 23—24, Գիւչիւք Մէյլէֆ խան, Ղալաթիա 377

ՖԻԵՏ. ԼԷՔԼԱՑ ԵՒ ԸՆԿ. ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ և Ամերիկայ դէմ բանալ սիրոյ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թ
Վիրգօրիան	10500	Ֆլավիան	[illegible]
Ռումէնեան	10500	Էմիրիտին	[illegible]
Գէստրիան	10500	Ադրիատ	[illegible]
Լանքասդրիան	9000	Ելիզբիան	[illegible]
Ֆիլատէլֆիա	9000	Ադրատիան	[illegible]
Գօլոմպիան	8000	Ամերիկեան	[illegible]
Ձորմանիան	8000	Անտարատիան	[illegible]
Գոսդանիան	8000	Ելիզաշիրն	[illegible]
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	[illegible]
Ֆալէրնիան	3700	Մինեսօ	[illegible]
Վալմնիան	3700	Օրբրգս	[illegible]
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	[illegible]
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ նոր լաթիոյ մասնաւորեալն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել ցոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմեցուն

ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՆԴԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ հին աղը մաքսատան
600

COMP RUSS

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

29 11 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
3 30 12 Իզմիր, Բիրէ, Ազիքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէին առաջ (Գոլոյ Ազիքսանդրիա, Բայրութ-Յաֆա, Ֆէրուն եւ Փիրա)։
Ե 31 13 Օտէսա ժամը Օին միջօրէին առաջ
Ս 31 13 Ինեպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օնա, Կիրասոն, Տրապիզոն, Օիզ եւ Գոլ։ Ջուտ ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Երբ 1 14 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Գրասենեակ ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖՅԱՆ

—)(91)(—

ԹԷՈՏՈՐ ՈՒԱԳՍ—ՏԷՆԹԷՆ

ՕԼՈՒԻՆ

Ֆ.

ՔՕՂԻՆ ԵՏԵՒԸ

4

—Հետզհետէ Տիկին Կուճրն իմ վրայ վստահութիւն ձեռք բերել կը թուէր. և օր մը՝ մեկնած ատենը՝ աղջիկը եռեւէն ուչայաւ և ըսաւ ինձ թէ իր աղջիկը՝ թէպէտ անսովոր կերպով թանձրամիտ և քիչ մը խելքէն տկար՝ սովրած էր հիմա աշխատանց գալու ճամբան և այնուհետեւ ա՛լ պիտի թողուր որ առանձին գար, որովհետեւ կը հաւատար թէ կրնար ինծի վստահիլ զանի։ Թախանձանօք ազդարարեց ինձ սակայն, չնեղել աղջիկը՝ ամէն տեսակ հարցումներով։

—Եւ այդ մասին իրաւունք ունէր, գոչեցի։ Բայց դուք հարցումներ կ'ընէիք իրեն... կը տեսնեմ որ կ'ընէիք, կը հարցընէիք անոր իր հօրը վրայով բաներ, և ուրիշ աղէտ մը ծագեցաւ։

—Ո՛չ, ըսաւ Ուիլտրբսրին խրոխտ արժանապատուութեամբ. կ'զգուշանայի իրեն հարցումներ ուղղելէ, վասնզի մայրը ըսած էր ինձ թէ նոպաներու ենթակայ էր։

—Պարոն Ուիլտրբսրին, ներողութիւն կը խնդրեմ, ըսի։

—Կը տեսնեմ որ խորապէս յուզուած էք, յարեց. բայց, Պ. Օլուին, պէտք չունիք ինէ ներում խնդրելու։ Այն օրէն ի վեր, որ մօրս՝ Մաոի Ուիլտրբսրինի՝ իր զաւակներուն համար մեռնիլը տեսած եմ, և ոչ մէկ մարդու խօսքերը կրնան վիշտ պատճառել ինձ։

—Շարունակէ, շարունակէ. ի՞նչ կ'ըսէր ձեզ այդ կինը։

—Կ'ըսէր որքան քիչ հարցում ընէք, այնքան աղէկ է. և բնաւ դրամ մի տաք իրեն, վասնզի կը կորսնցնէ։ Ատոր համար ես ճիշդ ժամանակին կուգամ։ Այն օրէն սկսելով աղջիկը առանձին եկաւ և Տիկին Կուճրն ամէն շաբթու վերջը կուգար դրամի համար։

—Ու աղջիկը բոլոր այդ միջոցին լուութիւն կը պահէր։

—Այո, լուռ կը մնար։ Քանի մը րոպէն անգամ մը երազանքի մը մէջ կը թաղուէր. ու քարացածի մը երեւոյթը կ'ունենար։ Բայց երբեմն դէմքը յանկարծ ամէն տեսակ յեղյեղուկ արտայայտութիւններով կ'ոգեւորուէր։ Քանի մը օր առաջ ուրիշ նոպայ մըն ալ ունեցաւ առաջինին յար և նման։ Չեր հօրը գիրքերն հեռս առած պանդոկիդ այցելուս առաջին օրն էր։ Այս անգամ աւելի դժուարութիւն կրեցինք խելքը գլուխը բերելու համար։ Վերջապէս յաջողեցանք սակայն. և երբ գնաց, վերջնական նկարուածքը տուի Տիկին Ժէռալտինի և Բրիսթապէլի պատկերին։ Նոյն պահուն սառկայն «Հաուէթ և Բոսուէլ վրայ կ'աշխատէի, զոր տարիներ առաջ նկարած էի, Հաուէթի դէմքը բոլորովին տեղափոխելով։ Երկար ատեն ատոր վրայ աշխատեցայ. և որովհետեւ աղջիկը երկու օր իրարու վրայ չեկաւ, յարատեւութեամբ պատկերին աշխատեցայ։ Ասիկա եղաւ այն օրը որ ձեզի եկայ՝ փափաքելով որ յետաձգէիք ձեր այցելութիւնը, որպէս զի մի գուցէ ընդմիջէիք զիս Հաուէթի գլխուն վրայ աշխատած ատենս, զոր կը յուսայի նկարել։ Հինգշաբթի սպասեցի անոր որոշեալ ժամուն. բայց չեկաւ ու ա՛լ չտեսայ զանի։

5.

—Պարոն Ուիլտրբսրին, ըսի, մէկէն ի մէկ ոտքի ելլելով, անմիջապէս երթալ Ուինիֆրէտը փնտռելու նպատակով։ Տեսնեմ այն պատկերը որուն ակնարկեցիք,—Բրիսթապէլը, և յետոյ ըսէք ինձ որ կրնամ զանի գտնել։

—Լաւ ևս է չտեսնել այդ պատկերը. ըսաւ Ուիլտրբսրին, ծանր կերպարանքով մը. դեռ ըսելիք մը կայ ձեզի, Պ. Օլուին։

—Այո, այո, բայց նախ ցուցուցէք ինձ պատկերը։ Ամէն բանի կրնամ տոկալ հիմա։ Որքան ալ սոսկալի ըլլայ այն, կրնամ հիմա տոկալ. վասն զի գտնուած է ան. ապահով է ան։ Եւ նետուեցայ միւս սենեակը ու սկսայ իրարու ետեւէ դարձընել մէկ քանի երկոտասնեակ ուրուագիծներ որ տախտակամածին վրայ դրուած էին պատին կրթնցուած։

Ուրուագիծներուն կէսը դարձուցած էի երբ գտայ փնտռածս վերջապէս։

Քարացած մնացի։ Բայց կը լսէի քովս Ուիլտրբսրինի ձայնը որ կ'ըսէր. «Մատացածին նկար մը թող չտանջէ ձեզ, Պարոն Օլուին։ Այդ պատկերը կը ներկայացնէ պարզապէս տեսարան մը Բոլրիմի այն քերթուածէն ուր Տիկին Բրիսթապէլ՝ գաղտնի և կարեկցաբար իր սենեակը կը բերէ՝ անկողնին մէջ առնելու համար՝ այն խորհրդաւոր, կինը որուն հանդիպած էր կէս գիշերին անտառին մէջ։ և կը հսկէ այդ անխնամ հագուած վհուկին վրայ. ու կը հմայուի և լուութեան կը դատապարտուի այնպիսի տեսարանէ մը՝ որուն վրայ կ'երազուի բայց չխօսուիր, և զոր Տիկինը կը տեսնէ այդ վհուկին լանջքին վրայ։

. . . . . .

Բրիսթապէլ։ Ուիֆրիտէն էր՝ նստած հոն անկողնին մէջ, և դէմ առ դէմ. կամ կնոջական կերպարանքի մը հետ,—բարձրահասակ կին մը՝ որ գլուխը խոնարհած, կը հանուէր ձեղունէն կախուած լապտերի մը տակ։ Բրիսթապէլ։ Ուիֆրիտէն էր որ կը դիտէր ակնապիշ այս կերպարանքը. կը դիտէր կարծես կախարդուած իր սեւ մազերը վզին վրայ իյնալով, մինչեւ որ վերջապէս կը կորսուէին մասամբ իր լուսափայլ կուրծքին ու գիշերազգեստին մէջտեղ։ Այո, և իր կապոյտ աչքերուն մէջ կար միեւնոյն խտացումը լուսոյ, միեւնոյն գալարումը շրթունքներու, միեւնոյն ահաւոր չոլիէն ակռաներու, միեւնոյն ուռած երակները իր կոկորդին չուրջը, զորս տեսած էի Կալլէսի մէջ։ Զարմանալի չէ որ ամէնէն առաջ կրցայ տեսնել միմիայն երեսն ու կերպարանքը Ուինիֆրէտին։ Գիտակցութիւնս նորէն մէկ կէտի վրայ ամփոփուած էր։ Քանի մը վայրկեան յետոյ, նշմարեցի սակայն թէ տեսարանն էր կաղնեփայտէ բաժանումներով վաղնի սենեակ մը, մեծ ու հետաքրքրաշարժ քանդակներով ցուցուած կերպարանքներով զարդարուն, որոնց վրայ կը խաղար հրագոյն լոյսը՝ ցոլացուած արծաթի կանթեղ մը որ ձեղունին մէջտեղէն կախուած էր արծաթէ կրկին շղթայով մը, որ ձեղունին սև տախտակին մէջ տաքրինակ կերպով քանդակուած հրեշտակի մը ոտքին կապուած էր։ Այս կանթեղն ոսկի էր որ կը կենար վեհաշուք կերպարանքի մը գեղեցիկ օտարականին, Տիկին Ժէռալտինի։ Երբ իր գլուխը կը ծռէր նոր համար կուրծքին, որը գրեթէ բոլորովին բացած էր, կանթեղին լոյսը գտնուելով ներուն մէջտեղ փայլելով ու շողալով իր սեւ մազերուն մէջ և իր ծիրանագոյն մետաքսէ թոյլ չէջազգեստն ի վար ինկած իր մերկ ոտքերը, որոնք կիսով չափ ծածկուած էին տախտակամածը ծածկող նաշէ պտուտներու մէջ, այդ կինը իսկ կը թուէր ըլլալ աղիրէ՝ ուրիշ հոսէր այդ աղօտ լոյսը սենեկին մէջ։ Բայց իր աչքերը ամէն բանէ աւելի գրաւուն էին։ Շատ աւելի ահաւոր նայուածք մը ունէին քան Ուիֆրիտէի աչքերը։ Վայրագօրէն կը թաւալէին իրար առջեւ։ Թեան ճգնաժամի մը մէջ, մինչ իրենց ունչ կ'առնէր, այն աստիճան որ այդ մարմարի պէս ճերմակ կոկորդը տարտամ թեղդուէր կարծես։ Ամոր աչքերը դարձեալ չէ որ յառած էին Ուիֆրիտի վրայ, այլ աչքերը, այլ այդ կէտ լայնքին վրայ, զի այդ մասամբ արձակուած պատուհանի ճակատին տակէն որ լայնքը կը տարածուի բոցի նուրբ պատրոյգ մը կը տարածուի, ինչպէս օձի կարմիր լեզու մը, անգամ մը ճեւաւորելով ատենութեան կրնալիք դուրս։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆԶԱՆԻՆ

(Շարունակելի)